

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Назва факультету	Географічний факультет
Назва кафедри	Кафедра готельно-ресторанної справи та харчових технологій
Ступінь вищої освіти	Магістр
Спеціальність	241 «Готельно-ресторанна справа»
Освітньо-професійна програма	«Готельно-ресторанна справа»
Група: ГРГМ-21з	Форма навчання: заочна

Робота допущена до захисту
Завідувач кафедри доцент, кандидат географічних наук
Пандяк Ігор Григорович

«_____» _____ 2022 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему

**СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ГІРСЬКОЛИЖНИХ КУРОРТІВ
ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Виконав
здобувач вищої освіти **ТКАЧЕНКО ОКСАНА СЕРГІЇВНА**

Науковий керівник доцент, кандидат економічних наук
Кушнірук Галина Володимирівна

Рецензент доцент, кандидат географічних наук
Безручко Любомир Степанович

Львів 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА НА ГІРСЬКОЛИЖНИХ КУРОРТАХ	6
1.1. Роль готельного господарства у забезпеченні функціонування гірськолижних курортів	6
1.2. Особливості та вимоги до підприємств готельного господарства на гірськолижних курортах	9
1.3. Європейський досвід розвитку готельного господарства на гірськолижних курортах	11
Висновки до розділу 1.....	36
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА НА ГІРСЬКОЛИЖНИХ КУРОРТАХ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	37
2.1. Загальна характеристика гірськолижних курортів Львівської області...37	
2.2. Аналіз інфраструктури готельного господарства на гірськолижних курортах Львівської області	45
2.3. Конкурентні переваги підприємств готельного господарства на гірськолижних курортах Львівщини	55
Висновки до розділу 2.....	71
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА НА ГІРСЬКОЛИЖНИХ КУРОРТАХ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	72
3.1. Проблеми розвитку готельного господарства на гірськолижних курортах у Львівській області	72
3.2. Перспективи розвитку готельного господарства на гірськолижних курортах в умовах глобальних викликів сучасності	77
Висновки до розділу 3.....	84
ВИСНОВКИ	85
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	88
ДОДАТКИ	97

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Готелі є невід'ємною частиною індустрії гостинності. Підвищення соціальної ролі гірськолижного туризму визначило їх ефективність диференціації за призначенням. У типологічній структурі готелів спортивно-туристичні готелі посідають чільне місце серед туристичних підприємств, оскільки саме вони задовольняють потреби жителів в активний відпочинку і рекреації.

Лижний туризм є одним з найпопулярніших видів активного відпочинку в зимовий сезон, який приваблює велику кількість туристів.

Лижний похід - один з видів гірських походів, спуск з гір на лижах по природних засніжених схилах або спеціально підготовлених трасах. Гірськолижний туризм є одним з особливих видів туризму, оскільки є комбінованим видом туризму і включає в себе елементи таких видів: лікувально-оздоровчий, рекреаційний, спортивний, самодіяльний, екологічний.

Ця тема є важливою, оскільки готельні заклади на гірськолижних курортах відіграють чи не найголовнішу роль у виборі туристичного напрямку. Готельне господарство на гірськолижних курортах Львівщини розвивається досить активно і стрімко, заслуговує на високе визнання і має високу конкурентоспроможність. Разом з тим, вивчення їх особливостей, індивідуальних характеристик та показників дасть більш чітке уявлення про потенціал гірськолижних курортів та області в цілому і перспективи подальшого розвитку.

Об'єктом дослідження є готельне господарство гірськолижних курортів Львівської області, як одне із ключових характеристик інфраструктурного забезпечення даних курортів.

Предмет дослідження – теоретичні і практичні аспекти розвитку готельного господарства та інфраструктури гірськолижних курортів Львівської області.

Мета дослідження – проаналізувати особливості розвитку готельного господарства гірськолижних курортів Львівської області, визначити проблеми та перспективи їх розвитку.

Відповідно до мети виділено наступні завдання кваліфікаційної роботи:

- розкрити роль готельного господарства у забезпеченні функціонування гірськолижних курортів;
- визначити особливості та вимоги до підприємств готельного господарства на гірськолижних курортах;
- проаналізувати європейський досвід розвитку готельного господарства на гірськолижних курортах;
- здійснити загальну характеристику гірськолижних курортів Львівської області;
- проаналізувати інфраструктуру готельного господарства на гірськолижних курортах Львівської області;
- визначити конкурентні переваги підприємств готельного господарства на гірськолижних курортах Львівщини;
- висвітлити проблеми розвитку готельного господарства на гірськолижних курортах у Львівській області;
- обґрунтувати перспективи розвитку готельного господарства на гірськолижних курортах в умовах глобальних викликів сучасності.

У процесі написання кваліфікаційної роботи використовувалися наступні **методи дослідження**: первинні методи з метою вивчення джерел та збору інформації; статистичного аналізу в процесі аналізу особливостей розвитку готельних підприємств на гірськолижних курортах у країнах Європи та у Львівській області; системного підходу при аналізі та характеристиці зовнішнього та внутрішнього середовища діяльності ГК «Двір Княжої Корони»; економічного аналізу при оцінці фінансово-економічного стану підприємства; метод «мозкового штурму» та евристичний метод при визначенні конкурентних переваг, проблем та перспектив розвитку готельних підприємств на гірськолижних курортах Львівщини.

Інформаційною базою роботи для розкриття теми є аналітичні та прикладні праці українських та зарубіжних вчених, спеціалізовані статистичні інтернет-

ресурси, фінансова звітність готельного комплексу «Двір Княжої Корони», сайти підприємств готельного господарства та гірськолижних курортів Львівської області.

Наукова новизна дослідження полягає у комплексному вивченні сучасних тенденцій розвитку готельного господарства гірськолижних курортів Львівської області, визначенні їх конкурентних переваг та перспектив розвитку.

Практичне значення одержаних результатів. Результати дослідження, висновки та рекомендації обумовлюють практичну значимість кваліфікаційної роботи і можуть бути використані у роботі готельного комплексу «Двір Княжої Корони».

Апробація роботи. Основні положення кваліфікаційної роботи магістра пройшли апробацію на I Міжнародній науково-практичній конференції «Регіональний туризм: сучасний стан та шляхи оптимізації» (Київ, Університет економіки і права «КРОК», 2021 р.).

За результатами конференції опубліковано статтю у співавторстві:

Кушнірук Г.В., Ткаченко О.С. Інфраструктурне забезпечення розвитку гірськолижного туризму у Львівській області / Г. В. Кушнірук, О.С. Ткаченко // Регіональний туризм: сучасний стан та шляхи оптимізації: матеріали I міжнарод.наук.-прак. конф. (2 квітня 2021 р.). Київ, 2021. – С. 95-97. URL: <https://conf.krok.edu.ua/RT/RT/paper/view/455>.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра викладена на 96 сторінках друкованого тексту, ілюструється 24 рисунками і 13 таблицями та складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел із 91 найменування і 2 додатків на 6 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА НА ГІРСЬКОЛИЖНИХ КУРОРТАХ

1.1. Роль готельного господарства у забезпеченні функціонування гірськолижних курортів

Готельне господарство є матеріальною базою гірськолижного туризму і характеризується концентрацією послуг. Особливістю продукту є те, що він являє собою комплекс послуг, пов'язаних не тільки з проживанням гостей у готелі, а й з виробництвом фірмових страв, кондитерських, хлібобулочних виробів, наданням послуг та розваг, реалізацією товарів та сувенірів, друкованих видань тощо.

Основними чинниками формування інфраструктури спортивно-туристичних готелів стали: динамічний розвиток рекреаційних зон, зростання популярності та масовості спорту, підвищення інвестиційної привабливості багатьох видів спорту та перетворення спорту у висококваліфікований прибутковий бізнес.

Функціонально-планувальне вирішення готелів тісно пов'язане з їх функціональним призначенням. Диференціація готелів за напрямками зумовлена динамічним розвитком готельного господарства та туризму, розширенням пропозиції готельних послуг та підвищенням їх комфортності. Призначення готелю визначає його розташування, склад громадських просторів і їх функціональне співвідношення з номерним фондом.

Спортивно-туристичні готелі – готелі, призначені для розміщення та обслуговування спортсменів, спортивних команд і делегацій, а також туристів, які віддають перевагу активному відпочинку. Розміщення спортивно-туристичних готелів залежить від розвитку спортивної інфраструктури певної місцевості чи регіону, а також від природно-кліматичних умов, сприятливих для розвитку певного виду спорту. Різноманітність засобів розміщення в спортивно-туристичних готелях і специфіка їх функціонування зумовили можливість їх диференціації.

В останні роки гірські лижі набули значної популярності та зайняли провідне місце в галузі зимового туризму, що зумовило його створення інфраструктура гірськолижних туристичних готелів.

Такі готелі призначені для проживання спортсменів і туристів-лижників. Влітку готелі такого типу є орієнтирами для пішохідних походів та екскурсій.

Засоби розміщення займають важливе місце в роботі гірськолижних курортів і характеризуються кількістю, місткістю та часом роботи, ціновою політикою, графіком роботи, меню харчування (включаючи страви місцевої кухні), швидкістю обслуговування, наявністю зручностей для дітей, приміщення для зберігання лиж та спорядження [42].

Готельна сфера виконує ключові функції в структурі гірськолижного туризму, оскільки пропонує відвідувачам комплекс послуг, реалізація яких включає всі сектори та складові гірськолижного туризму. Тому готельну індустрію доцільно назвати найважливішою частиною індустрії гостинності та оцінювати її окремо.

В умовах конкурентного ринку готельних послуг, прагнення підприємств для досягнення максимально можливого прибутку та зростання платоспроможності споживачів послуг, стимулює готельний бізнес забезпечити не тільки проживання та харчування, а й необхідність розширення пропозиції додаткових і супутніх послуг.

Зміст терміну «готельний бізнес» розширює сферу підприємств готельного господарства, які надають послуги не тільки власного виробництва, а й суміжних.

Економічна сутність готельного господарства – нематеріальний характер його діяльності. Результат виробничо-експлуатаційної діяльності готелі є основним продуктом у вигляді особливого виду послуг – послуги гостинності, особливість якої пов'язана з тим, що реалізуються в рамках одного підприємства [42].

Виробництво продукту у готельній сфері не може здійснюватися окремо від матеріального продукту, тобто виробниче використання матеріально-технічної бази (будівель, комунікації, обладнання, інвентар), є основою одночасного

виробництва та реалізації послуг. Відповідно до особливостей обслуговування в готелі, де поєднуються виробництво і споживання послуг, цей процес визначається терміном «надання послуг».

Готельна послуга у гірськолижному комплексі – це діяльність (операція) підприємства розміщення споживача шляхом надання кімнати (місця) для тимчасового проживання у готелі, а також інша діяльність, пов'язана з тимчасовим розміщенням.

Готельна послуга складається з основних і додаткових послуг, що пропонуються споживачу при розміщенні і проживанні у готелі. Зокрема:

- основні послуги – це обсяг послуг готелю (проживання, харчування), які включені у ціну номера (місця) і надаються споживачу згідно укладеного договору;
- додаткові послуги – послуги, що не належать до основних послуг готелю, замовляються і оплачуються споживачем додатково згідно окремого договору (наприклад, послуги автостоянки, пральні, сауни та ін.).

Обсяг, якість і спектр послуг у готельному секторі визначені насамперед станом матеріально-технічної бази та кваліфікацією персоналу закладу розміщення. Сьогодні існує постійне розширення та диверсифікація матеріально-технічної бази та структури персоналу готелю. Поряд з основними будівлями готелю створюються інші заклади - спортивні, лікувальні, дозвіллеві та ін. Таким чином, процес обслуговування туристів складний, а пропоновані послуги мають комбінований характер.

Вплив інфраструктури гірськолижного туризму на навколишнє середовище є досить значним (особливо масивних готельно-ресторанних та розважальних комплексів).

Концентрація великої кількості таких об'єктів на територіях з високою рекреаційною цінністю може призвести до погіршення естетичної цінності ландшафту.

Якщо визначити сутність рекреаційно-туристичного природокористування у сфері гостинності як взаємодію бізнесу і суспільства, економіки і природи, то необхідно визнати існуючий взаємозв'язок і взаємозалежність економічного розвитку від кількості та якості природних ресурсів і враховувати зміни екологічного потенціалу в результаті розвитку економіки гостинності.

Екологічні ризики являють собою ймовірність вкрай небажаних змін в екосистемах, особливо тих, що пов'язані із загрозами здоров'ю людей, ризиком токсичного забруднення території тощо. Більш глибокий аналіз екологічних ризиків передбачає не тільки визначення (ймовірність) їх настання, а й оцінку збитків, які можуть бути з ними пов'язані

Знищення великих лісових масивів при будівництві туристичної інфраструктури в гірських районах є нагальною екологічною проблемою.

Інновації сприяють зростанню доходів гірськолижного готелю, служать основою для створення конкурентної переваги, приваблюють інвесторів і особливо споживачів, відіграють роль не тільки реального нововведення, а й обіцянки виходу на ринок з новими продуктами, послугами, технологіями.

1.2 Особливості та вимоги до підприємств готельного господарства на гірськолижних курортах

Інфраструктура спортивно-туристичних готелів включає спортивно-туристичні бази курортного типу. Їх місткість 300-1000 місць. Такі готелі розраховані на відносно тривале перебування в одному місці, іноді з можливістю профілактичного лікування [70].

Вони розташовані у районах з розвиненою гірськолижною інфраструктурою та сприятливих природно-кліматичних умов для активного відпочинку – у гірській місцевості. Готелі такого типу часто використовуються під час міжсезонних зборів спортивними командами та колективами. Характеристика функціонування спортивно-туристичних готельних комплексів даного типу визначає їх економічну перевагу перед звичайними готелями з точки зору роботи готельного комплексу не залежно від сезонних коливань.

Гірськолижні спортивно-туристичні готелі розташовані в районах активного розвитку гірськолижного спорту, поблизу підйомників і лижних трас.

Споруди гірськолижного готельного комплексу об'єднують велику кількість установ, їхня різноманітна діяльність (житлова, громадського харчування, видовищно-розважальна й інші) і їхні особливості визначають широкий специфічний склад приміщень, а також особливі вимоги до їх групування, із врахуванням встановлених взаємозв'язків як між групами, так і між окремими приміщеннями.

Своєрідний принцип побудови та організація функцій процесів в гірськолижних екологічних готелях дає змогу не лише відпочити, а й поєднатися із природою, причому користь йде на благо не лише людині, а й навколишньому середовищу.

Інфраструктура цих готелів представлена блоком громадського харчування, блоком спортивно-оздоровчих закладів, блоком культурно-побутового обслуговування. У гірськолижних готелях особлива увага приділяється прокату лиж та іншого спортивного спорядження, необхідного для катання. Номерний фонд складається з 1-3-місних кімнат.

Гірськолижні готелі, як випливає з назви, в першу чергу орієнтовані на любителів гірських лиж. Це або звичайні готелі, які розташовані на більшості зимових курортів, або самостійно створені котеджі, які мають особливий архітектурний вигляд.

Шале – це невеликий готель-котедж в сільському стилі, зрізаний з товстих колод, з широким дахом. Як правило, шале має не більше двох поверхів. Кількість кімнат також невелика, від 2 до 20 [70].

Гірськолижні готелі мають свої типові особливості. У дизайні готелю присутня тематика природи, багато дерева та теплий декор у спокійних тонах.

Вже стало традицією прикрашати гірськолижні готелі мисливськими трофеями та обов'язковим розміщенням каміну у вестибюлі. В меню гірськолижних готелів в 90% випадків є глінтвейн, гаряче пиво або гарячий шоколад.

Класифікація гірськолижних готелів за зірковістю, така ж як і для готелів на морських курортах.

При цьому кожен готель на гірськолижному курорті пропонує своїм гостям скі-пас – пропуск до витягів і трас. Прокат спорядження, інструктори, медична допомога і трансфер на схили - це вже питання додаткових послуг, які потрібно дізнаватися при бронюванні.

Сезон у гірськолижних готелях це час передріздвяних свят та Новий рік. У деяких країнах середина січня вважається вже зниженням сезону. Також найнижчі ціни відзначаються під кінець сезону, у квітні. У зв'язку з глобальним потеплінням на багатьох гірськолижних курортах сезон закінчується вже в березні.

З точки зору розвитку гірськолижного туризму велике значення має наявність інженерно-транспортної інфраструктури – водо-, енерго- та газопостачання в складних гірських районах, розвинених доріг, підйомників та іншого обладнання, інформаційного зв'язку [7].

Важливим елементом інфраструктури готельних підприємств гірськолижних курортів є пункти прокату гірськолижного спорядження, де туристи окрім одягу також можуть взяти напрокат гірськолижне спорядження; навчальні школи для початківців та дітей – де інструктори навчають всіх охочих кататися на лижах та сноуборді.

Для організації харчування туристів у готельних підприємствах на гірськолижних курортах працюють ресторани, бари, кафе, які пропонують страви місцевої кухні та напої для розігріву.

1.3 Європейський досвід розвитку готельного господарства на гірськолижних курортах

Коли мова йде про зимовий відпочинок, мандрівники часто витрачають багато часу на вибір найкращого гірськолижного курорту для себе, не залежно чи це початківці, чи професіоналів, адже лижі – це безліч емоцій, спогади, рух, адреналін та незабутні враження. На вибір гірськолижного курорту впливає

багато факторів: бюджет, розташування, країна, рівень гірських схилів, близькість від аеропорту, наявність дитячих гірськолижних зон.

Більшість країн Європи мають можливість організувати гірськолижний відпочинок на своїй території. Але більшість зимових курортів Європи та світу загалом завершили свій останній сезон, не змігши повністю розмістити відпочиваючих через діючі обмеження та заходи боротьби з пандемією COVID-19 та великі економічні втрати.

Постійне зростання та розвиток індустрії туризму та пов'язане таким чином загострення конкуренції сприяє різноманітності туристичних напрямів та поява нових туристичних центрів. В тому числі особливо слід виділити центри гірськолижного туризму. В даний час лідерами в цій галузі на світовому ринку є Франція та Австрія. Австрія отримує близько половини своїх доходів від туризму, а саме від індустрії гірськолижного туризму.

Таблиця 1.1

Основні країни-лідери за гірськолижними курортами

Країна	Основні гірськолижні курорти
Австрія	Інсбрук, Бад Гастайн, Циллерталь, Майрхофен, Кітцбюель, Цель ам Зее
Франція	Три долини, Шамоні, Валь-д'Ізер, Тінь
Італія	Валь ді Фаса, Валь ді Фьемме, Бреулі, Ла тюіль
Швейцарія	Санкт-Моріц, Церматт, Гріндельвальд, Адельбоден, Вербье, Саас-Фе, Давос
Андорра	Пас де ал Каса / Грає Пик, Сольдеу / Ель-Територія, Ордино-Аркаліс, Пал / Арінсал
Туреччина	Улудаг, Паландокен, Саракамиш
Болгарія	Пампорово, Боровець, Вітоша
Словенія	Краньска Гора, Бовец, Бохинь
Словаччина	Ясна, Семаківці, Татранська Ломніца, Штребське Плесо
Німеччина	Оберстдорф, Гарміш-Партенкірхен
Фінляндія	Лахті
Норвегія	Гейло, Хемседаль, Ліллекхаммер
Чехія	Шпіндлерув Млин, Пец-под-Снежкоу
Польща	Закопане
Швеція	Оре
Іспанія	Сьєрра-Невада
Північна Америка	Аспен, Дір-Веллі, Скво-Веллі

Джерело: власне опрацювання автора

Альпи займають 62% загальної площі Австрії. Австрія відкриває щорічно нові гірськолижні траси і гірськолижні регіони, постійне оновлення технічного оснащення підйомників, пропонуються все більш гнучкі ціни на скі-паси, з'являються нові авіамаршрути, сервіс розробляється. Задля розваги на гірськолижні курорти Австрії туристів запрошують кращі шоумени в горах влаштовуються грандіозні шоу і джазові фестивалі. В Австрії близько 800 гірськолижних зон [41].

Купуючи гірськолижний тур в Австрію, туристам важливо уважно ознайомитися з описом номерів і послуг готелю на сайті готелю, оскільки готелі на австрійських курортах значно відрізняються від курорту до курорту і навіть в межах одного курорту. Це відразу ж відбивається на ціні готелю, наприклад в Ішгль готелі однієї і тієї ж категорії можуть істотно відрізнитися як за набором послуг, що надаються, так і за ціною в кілька разів. Готелі категорії 5* на гірськолижних курортах Австрії, наприклад, «Trofana Royal» в Ішглі, «Central SPA Hotel Sölden» в Зельдені, і тури в ці готелі коштують недешево [25].

Рис. 1.1. Готель «Trofana Royal», Ішгль

Джерело: <https://www.wirtschaftsforum.de>

Ще одна особливість – в Австрії, на відміну, наприклад, від Франції чи Італії, дуже мало апартаментів і немає апарт-готелів (житлових будинків, як у Франції). Основні вимоги до класифікації гірськолижних готелів Австрії:

Готелі 4 * - 5 *:

- цілодобова стійка реєстрації, приміщення для зберігання лиж;
- як правило, є WELLNESS-центр, в якому пропонуються SPA-процедури, басейн;
- наявність ресторану, харчування ВВ або НВ;
- ресторан також працює по меню для вуличних гостей;
- організована вечірня розважальна програма, наприклад, жива музика;

Готелі 3*:

- наявність рецепції, приміщення для зберігання лиж;
- сауна, парова лазня, джакузі загальнодоступні;
- можлива наявність басейну;
- наявність ресторану, харчування ВВ або НВ;
- ресторан також працює по меню для вуличних гостей;
- в готелі можуть бути нестандартні номери підвищеної категорії;

Garni (також можуть бути 4* Garni та 3* Garni):

- відрізняються від готелів тим, що в них немає ресторану, а тільки кімната для сніданків;

Gasthof (готелі без категорії, еквівалентні 3*):

- наявність рецепції, приміщення для зберігання лиж;
- як правило, є сауна, парова лазня, джакузі;
- наявність ресторану, харчування ВВ або НВ;
- ресторан також працює по меню для вуличних гостей;

Gasthaus Haus (вважається більш високим класом, ніж гостьовий будинок, мебльований, як зазвичай у традиційному альпійському стилі):

- можлива наявність рецепції, камери схову для лиж;
- можлива наявність сауни, лазні, джакузі (за окрему плату);
- харчування ВВ тільки в залі для сніданків;

- наявність стандартних номерів тільки з телевізором;

Пансіонат, ландхаус (інтер'єр зазвичай скромніший, ніж у гастхаусах):

- Кімната для зберігання лиж;
- тільки харчування ВВ в залі для сніданків;
- тільки стандартні номери;
- можлива наявність номерів з окремим санвузлом на другому поверсі.

Апартаменти (Ferienwohnung) - будинок з кімнатами квартирного типу з кухнею. Якщо в будинку є стандартні номери і можливість харчування, то ті, хто проживає в апартаментах, можуть замовити харчування ВВ або НВ на за додаткову плату.

Деякі апартаменти вимагають внесення депозиту (або застави) при заїзді. сума надається при бронюванні. В Австрії дуже мало апартаментів, тому тури з таким розміщенням необхідно бронювати заздалегідь.

Курорти Австрії відрізняються високим рівнем туристичних послуг і розвиненою інфраструктурою. Тут відпочиваючі можуть зупинитися в готелях, індивідуальних котеджах і недорогих кемпінгах. Місцеві гірськолижні траси відрізняються високим рівнем технічного оснащення і відмінною якістю підготовки. На гірськолижних курортах Австрії є як прості безпечні траси для тих, хто тільки почав кататися на лижах, так і звивисті траси з великим ухилом для досвідчених лижників. які хочуть полоскотати собі нерви. Також відпочиваючим пропонують катання на сноуборді, лижах, санках, керлінг і парапланеризм.

Кожен курорт Австрії пропонує чудові умови для проживання, харчування та захоплюючого відпочинку після катання. Зацікавить усіх: від дітей до людей похилого віку. Крім того, можна пройтися по магазинах або пройти оздоровчий курс.

Для прикладу розглянемо організацію роботи готелю «Alpvita Piz Tasna».

Готель Alpvita Piz Tasna розташований у тихому місці над центром міста Ішгль, лише за 2 хвилини ходьби. До послуг гостей сучасний спа-центр, безкоштовний Wi-Fi і безплатна автостоянка.

Гірськолижний курорт Silvretta Arena Ischgl-Samnaun, оточений гірськими хребтами Сільвретта та Вервалль, можна легко дістатися від готелю Alpvita Piz Tasna. До наступної канатної дороги та сільського тунелю з рухомою доріжкою всього 150 метрів. Гірськолижна траса проходить прямо повз готель.

У спа-центрі площею 400 м² є кілька саун, сауна, ароматична парова лазня та басейн. Додаткові зручності включають ліжка з сіном, трав'яні ванни та кімнату відпочинку з баром з чаєм і безалкогольними напоями.

Рис. 1.2. Готельний комплекс «Alpvita Piz Tasna»

Джерело: <https://www.piztasna.at>

У готелі Alpvita Piz Tasna можна скористатися власною службою таксі Alpvita, лижним сервісом та лижним інструктором готелю. Також можна залишити свій автомобіль під час перебування в гаражі, який знаходиться в центрі села біля туристичного бюро (пішки: 4 хвилини). Турист отримує від готелю паркувальну картку, за допомогою якої зможе безкоштовно паркуватися.

Заальбах – Гінтерглем – Леоганг. Це один із найбільших з'єднаних гірськолижних регіонів Австрії. Підготовлено 200 км схилів і 55 підйомників. В області інтенсивно замінюють стільці кабінних підйомників, а також модернізація самих крісельних підйомників. Область має понад 17,5 тис. місць розміщення в готелях усіх категорій [41].

Тірольський Арльберг – перевал, який з'єднує Тіроль і Форарльберг в одне ціле. Arlberg-Card дозволяє скористатися перевагами 85 гірськолижних зон у всьому регіоні. Долина Арльберг пропонує загалом 276 км канатних доріг для

спуску в долину. Крім катання на лижах катання на лижах в Арльберге, можна зайнятися керлінгом, ходьбою на снігоступах, катання на картингах, бігових лижах, санчатах та санях. Лижники в Арльберга можуть спробувати рідкісний вид гірськолижного спорту спортивний – хеліскінг, коли лижників супроводжує на гору вертоліт [41].

На гірськолижних курортах Німеччини дуже мало готелів 5*, переважно 3-4*. Є непогані готелі (невеликі готелі на 10 номерів), гостьові будинки та пансіонати, де можна познайомитися з традиціями тієї чи іншої німецької національності. Усіх їх об'єднує одне – бездоганна служба.

Готелів біля підйомників практично немає (доводиться користуватися "скі-пасом"). Багато готелів є сімейними. Масове захоплення гірськолижним спортом останнім часом призвело до створення цілої індустрії зимового відпочинку в багатьох розвинених країнах [18].

Рис. 1.3. «Panoramahotel Oberjoch»

Джерело: <https://panoramahotel-oberjoch-bad-hindelang.bavariahotels.org>

Найвідоміші курорти Швейцарії – Церматт, Вербье, Саас-Фе, Кран-Монтана, Лейкербад, Порт-дю-Солей, Шампер, Вейзон, Молезон і Віллар, Гріон-ле-Діблерет. Перші п'ять утворюють гірськолижний регіон Маттерхорн, а останні два часто включають до району Женевського озера. На сході країни в

найбільшому кантоні Граубюнден розташовані відомі курорти Санкт-Моріц, Давос і менш відомі Ароза, Флімс, Лакс, Клостерс [14].

У затишних гірських ресторанах та дерев'яних шале можна скуштувати швейцарські делікатеси, такі як шоколад, рьості (смажені картопляні деруни) або традиційне сирне фондю. Також є багато місць для сімейного відпочинку, таких як Давос Клостерс, Санкт-Моріц та Енгельберг.

Церматт – найвідоміший зимовий курорт Швейцарії, один з найстаріших гірськолижних курортів, що входить до першої десятки у світі. У Церматті дозволені лише електромобілі та кінні екіпажі. На курорті близько 120 готелів, 1200 апартаментів, в яких можуть одночасно розміститися понад 12 500 осіб, близько 170 ресторанів, барів, десятків дискотек і казино. Крім того, можна відвідати Альпійський музей, спортивний комплекс з басейнами і саунами [24].

Віллар – чудовий зимовий гірськолижний курорт, який поєднує суворість альпійської природи з французьким шармом, пропонуючи вражаючу панораму на величезну територію від Женевського озера до французьких Альп. Регіон пропонує нічне катання на лижах зі смолоскипами, керлінг, ковзани, оздоровчий центр з басейном, криті тенісні корти, крите поле для гольфу, боулінг, дельтапланеризм, парапланеризм і верхову їзду. Після катання на лижах туристи оцінять добре розвинену систему *Apré Ski*: на курорті працює понад 50 ресторанів, 4 бари. Для любителів шопінгу працюють магазини з великим вибором товарів, проводяться ярмарки та розпродажі. Широкий вибір екскурсійних програм, неподалік розташовані гірські курорти Лейзен, Ле Діблерет, Гштаад, Вербє [24].

Гштаад. Він вважається одним з найпрестижніших місць відпочинку і серед туристів тут традиційно переважають люди творчих професій. Це місце відпочинку королів, кінозірок та найбагатших бізнесменів світу. Офіційно це так званий супер-лижний регіон, який об'єднує 8 курортів з гірськолижною зоною загальною протяжністю 250 км трас та 69 сучасними підйомниками, що дає можливість обрати стиль катання на свій смак [14].

Рис. 1.4. «Chalet RoyAlp Hotel & Spa»

Джерело: <https://www.booking.com>

Більшість готелів курорту побудовані в традиційному стилі альпійських шале, а дерев'яне різьблення місцевих майстрів надає їм самобутнього і неповторного характеру. Замість того, щоб стояти в черзі на підйомник, як це часто буває на інших курортах, туристи можуть насолоджуватися 250 кілометрами трас, 69 сучасними підйомниками, 100 кілометрами рівнинних спусків.

Французькі курорти можна розділити на традиційні та сучасні. Перші – це затишні гірські села зі старовинними будівлями з дерева та каменю, оточені віковими лісами: Мерібель, Труа Долини, Шамоні біля підніжжя Монблану, спортивний Валь д'Ізер, елегантний Межев. Головні французькі курорти – Аворія, Морзін, Валь д'Ізер, Ла Плань, Ліз Арк, Труа Валле, Ле Дез Альп – зазвичай мають не менше 200 кілометрів трас і 100 підйомників. Вони, як правило, з'єднані в єдину систему канатних доріг з сусідніми гірськолижними курортами і навіть долинами, такими як Куршевель Мерібель-Менуар-Валь Торанс, Валь д'Ізер-Тінь, Морзін-Аворія [23].

Труа Валле. Тут знаходиться найбільший гірськолижний район у світі, що складається з трьох долин і багатьох курортів. Найвідоміші з них – Куршевель, Мерібель та Валь Торанс. Туристів приваблює сюди величезний вибір трас (600 кілометрів), тривалий гірськолижний сезон до травня та можливість покататися на лижах без необхідності їхати автобусом. Куршевель знаходиться в 170 км від Женеви і в 210 км від Ліона. Курорт поділяється на чотири основні зони: традиційний сільський Ле-Праз (1300 м), Куршевель 1550 м, Куршевель 1650 36 м і Куршевель 1850 м. Схили в долині Куршевель характеризуються широкими і пологими схилами, найдовший схил має довжину 3,9 км і включає 65 підйомників, 9 кабін і 16 крісельних підйомників. Крім того, є 1 сноупарк, 1 хафпайп, 66 км трас для бігових лиж, загальна площа катання 150 га та 523 снігові гармати [23].

Meribel Resort містить велику кількість дитячих гірськолижних шкіл, а також різноманітні курси для дітей від 4 до 18 років за такими напрямками, як гірські лижі, сноуборд, фрістайл, лижні перегони та ходьба на снігоступах.

Рис. 1.5. Maribel Chalet&Apartaments

Джерело: <https://www.meribel-chalets-apartments.com>

Загалом 47 гірськолижних підйомників та 15 сучасних канатних доріг забезпечують легкий доступ до Мерібеля та навколишніх долин і швидкий доступ до кожної станції. Ця гірськолижна мережа складається з близько 75 прекрасно спроектованих трас різної складності загальною протяжністю 120 км. Від фітнесу, плавання, гольфу, катання на ковзанах, тенісу, сквошу або піших прогулянок до боулінгу, катання на снігоходах або картингу – туристи мають можливість розважитися на гірськолижному курорті і без катання на лижах.

Валь Торанс – найвисокогірніший курорт Європи, де сніг гарантовано лежить на північних схилах вісім місяців на рік. Валь Торанс – це не тільки ворота до неперевершеного гірськолижного парку, але й 100% гарантія снігу. Загалом тут налічується 68 гірськолижних трас різної складності протяжністю понад 140 кілометрів, які об'єднані 30 підйомниками. До послуг гостей 330 трас різного рівня складності, численні позатрасові маршрути, 118 кілометрів бігових трас та 180 підйомників, що з'єднують усі 25 вершин гірськолижного регіону.

Валь Торанс по праву отримав статус сімейного курорту «Famille Plus» від Міністерства туризму Франції. Пішохідні вулиці, спеціальний сімейний сервіс, денний центр для 18-місячних гостей, денний лижний центр для юних лижників від 3 років та лижна школа для майбутніх чемпіонів від 4 років роблять Валь Торанс ідеальним місцем для відпочинку всієї родини.

Гірськолижний курорт Межев розташований на кордоні зі знаменитим гірськолижним департаментом Савойя, який включає в себе 37 відомих гірськолижних курортів, таких як Валь д'Ізер, Тінь, Ла Плань, Лез Арк і знамениті Три Долини. На відстані 20 кілометрів від Межева знаходиться чи не найвідоміший гірськолижний курорт Франції – Шамоні, і відповідно найвідоміша вершина Європи - Монблан (4807 метрів). На відміну від сусіднього Межева, Альпи тут невисокі, до 2 350 метрів, і лижники з великим досвідом катання на лижах почуватимуться комфортно в гірськолижному регіоні Межева. Гірськолижний регіон Межев складається з трьох взаємодоповнюючих зон катання – Rochebrune/Cat 2000, Les Jaires та Mont d'Arbois, з загальною кількістю

325 трас різної складності, з'єднаних між собою 84 підйомниками. Вибір позатрасових спусків є винятковим [23].

Крім лижних шкіл, лижних дитячих садків і гостьових садів, надається багато інших послуг, щоб сім'ї могли насолоджуватися повноцінним гірськолижним відпочинком [73]. Окрім класики, такої як катання на санчатах, ковзанах чи сноуборді, туристи мають можливість помахати ключкою для гольфу на снігу, помилуватися вершиною Монблану з повітряної кулі або випробувати удачу в місцевому казино. Гості Межева часто можуть стати свідками захоплюючої гри в сніжки. Для спокійного зимового відпочинку Межев пропонує широкий спектр оздоровчих та спа-програм, більшість з яких включають парові лазні, сауни та джакузі, а також широкий спектр косметичних процедур. Для приємного завершення дня на снігу гості Межева знайдуть численні висококласні ресторани, клуби, бари та дискотеки, а також два кінотеатри, які ваблять до розваг після катання на лижах.

Шамоні. У 1924 році тут були проведені перші зимові Олімпійські ігри і розпочалися зимові канікули у Франції. Шамоні розташоване в долині біля підніжжя величезного масиву Монблан. Тут знаходиться знаменита Біла долина, 22-кілометровий спуск, який приваблює багатьох лижників. Не менш цікавим для туристів є Монблан з його 7 долинами, 71 льодовиком та 400 вершинами. 90% регіону Шамоні Монблан та його схили Егіль-дю-Міді, Коль-де-Бальм, Ла-Флежер, Ле-Бревен та Гранд-Монте розташовані на висоті понад 2 000 метрів, що гарантує сніг та задоволення від катання на лижах для спортсменів усіх рівнів. До послуг туристів 74 траси протяжністю 152 км, які з'єднані 47 підйомниками [1].

На відстані 58 км перед лижниками відкриваються мальовничі краєвиди Шамоні-Монблан. Численні парки "Fun" забезпечують оптимальні умови для фрірайду та піших прогулянок в районах Ле-Бревен та План-де-л'Агіль, а екстремальні спуски навколо Гранд-Монте додають азарту. Любителям парапланеризму також пропонуються оптимальні місця для старту, щоб насолодитися всією красою цих місць з висоти пташиного польоту. Також можна насолодитися альпійським повітрям у більш приємний спосіб, наприклад,

покататися на ковзанах або здійснити піший похід на відстань 17 км. Нарешті, любителі піших прогулянок можуть відпочити в басейні, фітнес-центрі або на тенісному корті. Якщо туристи хочуть відпочити на лижах та в горах, вони можуть провести час у кіно, театрі, боулінгу або в музеї. Один з 80 ресторанів, 40 барів, кафе та дискотек стане чудовою пропозицією продовжити приємний вечір.

Варто звернути увагу на особливий вид готельних послуг – таймер – це система клубного відпочинку Club Med, яка зародилася у Франції в 1950-х роках і за останні півстоліття завоювала світ і стала своєрідною візитною карткою туризму "все включено". Гірські клуби Club Med розташовані на найвідоміших альпійських курортах: 17 у Франції, три в Швейцарії і два в Італії, а саме в гірськолижних зонах Парадіскі, 3 Валле, Еспейс Кіллі, Шамскі, Верхній Енгадін та ін. Крім стандартних переваг (повний пансіон, шведський стіл, напої в барах, анімація), зимовий all inclusive також включає в себе безкоштовні уроки в гірськолижних школах, скі-паси, спортивні клуби для дітей, а також різні унікальні apres-ski програми. Місцеві інструктори та гірськолижні школи відкриті для дітей та дорослих з різним рівнем катання на лижах та сноубордах [53]. У допандемічні часи гірськолижні курорти Франції в середньому відвідували близько 10 млн туристів на рік, з яких третину становили іноземці.

Більшість готелів на італійських гірськолижних курортах невеликі, приватні та сімейні, що має свої переваги: "супер уважний" підхід до гостей, особлива увага, що приділяється харчуванню, прагнення догодити і залишити найприємніші враження у оточуючих, бажання бачити "своїх" клієнтів і наступного року.

Проте є і недоліки: велика кількість приватних клієнтів, яким власники надають перевагу, не всі готелі готові співпрацювати з туристичними агентствами.

Харчування в готелях Італії, як правило, напівпансіон – сніданок та вечеря. Сніданок – шведський стіл, гарячі страви (омлет, бекон) зазвичай у готелях вищої категорії. Вечеря – шведський стіл з закусок і салатів, іноді солодкий стіл (вибір десертів, фруктів), основні страви - вечеря, яка в Італії вважається більш високим

рівнем обслуговування, ніж шведський стіл (самообслуговування). Перше (Primo) - суп, паста, ризотто, лазанья; друге (Secondo) - м'ясо, курка, риба з гарніром. Всі напої за вечерею оплачуються додатково (вино, пиво, вода, соки, безалкогольні напої). Каву, чай зазвичай п'ють в барі після вечері [16].

Майже всі готелі на гірськолижних курортах Італії мають приміщення для зберігання лиж (заборонено зберігати лижі та сноуборди в номерах, ходити в лижних черевиках), на деяких курортах (Червінія, Шамполук, Борміо, Сестрієре) можна залишити спорядження в пунктах прокату або в кімнаті для зберігання лиж безпосередньо на канатній дорозі.

Класифікація готелів на гірськолижних курортах однакова по всій Італії – готелі від 1* до 5* deluxe. 40 гірськолижних курортів Італії є провідними зимовими курортами, добре розвинена інфраструктура та найдовший в Європі ланцюг Альпійських гір, що простягається вздовж кордонів з Францією, Швейцарією, Австрією та Словенією, роблять Італію однією з найкращих гірськолижних країн у світі. Країна активно розвиває можливості зимового відпочинку, запускає нові гірськолижні підйомники, будує сучасні готелі та розширює сервісну інфраструктуру.

Найбільш відомими гірськолижними курортами є Валле-д'Аоста, П'ємонт, Венето, Ломбардія, Трентіно-Альто-Адідже та ін. Гірськолижні курорти Італії можна умовно поділити на три групи відповідно до їх території: Валле-д'Аоста на заході, Сестрієре на півдні та Доломітові Альпи на сході [16].

Борміо – відомий гірськолижний курорт Італії, розташований в регіоні Альта-Вальтелліна, з 3300 кілометрами трас та майже 4500 підйомниками. Схили курорту різноманітні, тут комфортно почуватимуться як початківці, так і досвідчені лижники. Водночас, місто відоме своїми термальними джерелами та центрами, які існують з давніх часів і надають широкий спектр медичних та оздоровчих послуг. Кожного лютого тут проводиться карнавал [16].

Рис. 1.6. Palace Hotel Wellness & Beauty

Джерело: <https://palacebormio.it>

Андорра. Ордіно-Аркаліс – курорт на півночі Андорри, найвіддаленіший від столиці гірськолижний район (22 км). Зона катання - від 1940 до 2600 метрів. Досвідчених лижників привабляють круті схили та широкі засніжені траси Ла Кома, а також вузькі лісові просіки. Курорт пропонує два спортивні комплекси, де можна плавати, грати в теніс, сквош, боулінг, займатися гімнастикою і важкою атлетикою. Любителі активного відпочинку також можуть спробувати зайнятися сноусерфінгом або походити на снігоступах [30].

Pal – ідеальне місце відпочинку як для лижників-початківців, так і для сімей. На широких і довгих дорогах, огорожених бічними парканами, впевнено почуваються навіть діти. Зона катання - 1780-2358 м. Короткі і круті схили Арінсала більше підходять для досвідчених лижників. Зона катання - 1550-2560 м. У цьому містечку є два спортивні центри, де туристи можуть пограти в теніс або сквош, відвідати сауну, солярій, тренажерний зал, басейн. Деякі колії підсвічуються в темний час доби. Зручно і те, що готелі розташовані поблизу підйомників. Для сноубордистів є фан-парк і "халф-пайп".

Андорра-ла-Велья – офіційна столиця Князівства Андорра та найвисокогірніша столиця Європи (1055 метрів над рівнем моря). Його продовженням є містечко Ескальдес, розташоване на висоті 1029 м і відокремлене від столиці мостом через гірську річку. Комфортабельні готелі Андорра-ла-Велья пропонують найвищий рівень обслуговування. Зона Arinsal відома безліччю барів, ресторанів і дискотек, що робить її більш придатною для молоді, а зона Lig хороша для тихого сімейного відпочинку.

Туреччина. Гірськолижний курорт Паландокен вважається одним з наймолодших курортів Туреччини з трасами для дітей, початківців та професіоналів, а також для слалому та швидкісного спуску загальною протяжністю 30 км, що припадає до смаку всім відвідувачам цього місця. Гірськолижний сезон починається в листопаді і закінчується в травні. Помірні ціни на проживання та гірськолижне спорядження, сучасні готелі, добре розвинена індустрія розваг – все це зробить відпочинок незабутнім та насиченим враженнями [76].

Для тих, хто мріє покататися на лижах і поганяти вітер на гірських схилах, можна порекомендувати курорт Сарікаміш з його дивовижною природою, свіжим повітрям, куди організовується багато цікавих екскурсій (поїздка в місто Ерзурум, до термальних джерел, в ресторан "Стародавні будинки Ерзурума", в місто Ані, в турецькі лазні). Найкращий період відпочинку – з 10 грудня по 10 травня. На трасах загальною протяжністю 16 км організовуються слаломні, біатлонні та лижні тури.

Ще один турецький зимовий курорт Улудаг, розташований в екологічно чистому національному парку, пропонує туристам 2 гірськолижні зони: у першій гірськолижній зоні туристи знайдуть всі можливості для сімейного відпочинку, а молодь насолодиться великою кількістю барів та нічних клубів, а також можливістю відвідати одну з двох попередніх столиць країни – Бурсу або Стамбул. Друга гірськолижна зона – для професійних лижників, де траси більш цікаві та складні.

Практично всі готелі з неперевершеною інфраструктурою працюють за системою «Все включено». Загальна протяжність трас в Улудазі становить 17 км, з яких 52% - для початківців, 45% - для середнячків і 3% - для професіоналів. Також є траси для катання на сноуборді, бігових лижах і санках [50].

Гірськолижний курорт Ерджієс – єдиний в Туреччині, послуги якого сертифіковані міжнародним сертифікатом ISO 9001. Завдяки величезним інвестиціям муніципалітету Кайсері, Ерджієс офіційно підтвердив свій статус гірськолижного курорту світового рівня з найсучаснішими технологіями та високоякісними послугами. Один скі-пас діє на всі підйомники курорту. Гірськолижна зона займає площу 2200-3400 м, перепад висот 1200 м, загальна протяжність гірськолижних трас 102 км, з них 30% - сині траси, 55% - червоні траси, 15% - чорні траси, на яких встановлено 154 снігові гармати, 18 підйомників, в тому числі 2 канатні дороги, 1 траса з освітленням (№ 13). Крім того, є фан-парк з системою канатних доріг, пропускна спроможність якого становить 26750 осіб на годину [76].

Рис. 1.7. Mirada Del Lago

Джерело: <https://www.stonewrap.com>

Гірськолижні курорти Північної Європи. Відпочинок у Фінляндії взимку поверне бадьорість, сили і здоров'я. Всі багатства цієї північної країни - незліченні озера, ліси, засніжені пагорби. Але завдяки тому, що фіни зуміли зберегти свої природні багатства в первозданній чистоті, відпочинок тут настільки чудовий, що всього за тиждень відпустки можна відновити бадьорість, сили і здоров'я.

Бомба і Тахко – розташований у Карелії (Фінляндія). Він приваблює не лише любителів природи. Тут є широкий спектр розваг різного характеру, від Музею Православ'я з унікальною колекцією найцінніших ікон до екстремальних спусків з гірських схилів. Гірськолижний сезон тут починається в грудні і закінчується в квітні. Тут є як спуски, так і прямі траси для бігових лиж з підйомником довжиною 65 км, який проходить через місцеві ліси, вік яких перевищує сто років [22].

Вуокатті – пропонує всілякі розваги різного роду, а також широкий вибір трас. Кататися на лижах у Вуокатті можна до травня, але навіть влітку, коли на більшості схилів немає снігу, для бажаючих є тунель, де завжди до -5°C , а також підземна траса для сноуборду. Вуокатті має 8 підйомників та 12 гірськолижних трас, які обладнані відповідно до вимог найкращих курортів. Поруч з санаторієм знаходиться аквапарк, де можна відпочити, "перейти" із зими в літо - пальми, тепла вода і атракціони, живі папуги, масажі, сауни та інші радощі життя. Це один з найкращих аквапарків Фінляндії - Katinkulta, з'єднаний з п'ятизірковим готелем.

Юллас розташований на заході Лапландії поблизу кордону зі Швецією. Найближчий аеропорт - м. Кіттіла - 40 км, найближча залізнична станція - м. Колар - 35 км. Після того, як на південному схилі Юлласа були побудовані найдовші гірськолижні траси у всій Фінляндії, тут розпочався справжній туристичний бум. Юллас має найрозгалуженішу мережу добре підготовлених бігових трас: 250 кілометрів доглянутих схилів, 38 кілометрів освітлених трас та гірськолижних трас: максимальний перепад висот - 463 метри, кількість трас - 35, максимальна довжина спуску - 30 метрів, є нічне катання та гірськолижна школа.

Крім того, схили курорту вдало з'єднані зі схилами сусідніх курортів Леві, що створює можливість тривалих походів за численними маршрутами по ідеально доглянутих гірськолижних трасах загальною протяжністю майже 1000 км [22].

Рис. 1.8. Hotel Hullu Poro, Леві

Джерело: <https://www.hulluporo.fi>

На території курорту є різні види відпочинку, такі як спа-центри, дискотеки і нічні клуби, ресторани і бари, фітнес-центри, численні кафе, які роблять відпочинок в Хуліасі справжнім задоволенням. На курорті є траси для гірських і бігових лиж, сноуборду, телемарку, позашляховика, а також єдиний у Фінляндії швидкісний спуск Super-G, а також хаф-пайп, супер-пайп, дві стріт-траси, траса FIS, могул, бордеркросс. Для дітей на курорті є спеціальні траси і спуски, ігрові майданчики та гірка "Формула" з крутими поворотами, трамплінами і тунелями. Крім того, для туристів підготовлені сафари на снігоходах на вершину гори Юллас, прогулянки на собачих та оленячих упряжках, підлідна риболовля, поїздка до "лапландського пекла" - глибокого озера, оточеного високими крутими скелястими берегами – місця ритуальних жертвоприношень давніх місцевих мешканців. Широкий вибір різноманітних кафе, низка обладнаних місць для відпочинку на гірськолижних трасах роблять катання на лижах в Юліасі справжнім задоволенням.

Сааріселькя – найпівнічніший курорт Лапландії, розташований за 30 км від міста Івало, серед мальовничої незайманої лапландської природи, на території Національного парку Урхо Кекконен площею 2530 км². Нічне життя в Сааріселькя вирує, всі бари, ресторани та нічні клуби відкриті до 4 ранку, а в розпал сезону – до 6 ранку. Поблизу курорту також розташоване село Іглу, яке складається зі снігу та льоду [22].

Луосто. Пейзаж старих сосен і засніжених пагорбів. У Луосто (256-490 м над рівнем моря) є 7 гірськолижних спусків, максимальний перепад висот становить 230 м, найдовший спуск - 1,5 км, а також 95 км лижних трас, 28 з яких освітлюються. Курорт має власні численні снігохідні, собачі та оленячі маршрути по засніженому лісі. Екскурсії на аметистову шахту будуть цікавими як для дорослих, так і для дітей. Особливу гостроту спогадам про чудовий відпочинок у цих краях додасть блиск аметистів і, можливо, дорогоцінного каменю, знайденого в шахті Лампіваара, який обов'язково принесе удачу [22].

Не варто забувати і про дуже популярні зимові курорти Південної Фінляндії, розташовані неподалік від Ювяскюля, і особливо гірськолижний курорт Хімос. Тут немає дуже високих гір, а максимальна довжина трас становить 950 м, але катання на місцевих схилах принесе величезне задоволення як новачкам, так і професіоналам. Однією з переваг Хімоса є його відносна близькість до столиці Фінляндії, яку неодмінно варто відвідати, адже вона багата на пам'ятки (Сенатська площа в стилі ампір з пам'ятником Олександрю II, білосніжний кафедральний собор, золота Успенська церква, мальовнича гавань та пам'ятка сучасної фінської архітектури – церква Темпелеаукіо, збудована прямо у скелі). До послуг туристів також катання на лісових санях зі справжнім оленем або північним оленем, справжнє шаманське вогнище, відвідування справжнього фінського спа-салону. Якщо туристи відпочивають з дітьми, їм обов'язково варто відвідати Санта-парк, адже їх улюблений герой Санта Клаус живе в Лапландії.

Гірськолижні курорти Швеції мають гарантований сніговий покрив з листопада по квітень, гори вищі, а катання цікавіше, ніж у Фінляндії. "Зимові країни чудес", пейзажі снігових килимів, замерзлих озер, річок і водоспадів,

густих лісів, які являють собою Швецію з грудня по квітень, обіцяють багато сюрпризів для любителів природи і пригод. Серед зимових чудес, які є приводом провести зимову відпустку у Швеції: Icehotel та Treehotel, пакети відпочинку в Європі на TravelTriangle, полярний потяг, тундра (через арктичну пустелю), Північне сяйво, захоплюючі зимові розваги у Швеції, катання на собачих упряжках, прогулянки на снігоступах, підлідна риболовля, катання на снігоходах. Швеція має чудову курортну та гірськолижну інфраструктуру, розвинену систему підйомників, різноманітні варіанти apres-ski [90].

У Норвегії є величезна кількість гірськолижних та сноуборд-курортів, найпопулярнішим з яких є столиця зимової Олімпіади 1994 року – Ліллекхаммер (176 км від Осло), оточений не менш відомими курортами Хаф'елл, Квіф'елл, Гейло, Шейкампен та Шушин. Ці гірськолижні курорти пов'язані між собою автобусними маршрутами та спільним скі-пасом. Гірськолижний сезон триває з листопада по травень [19].

Рис. 1.9. Skogstad Hotel

Джерело: <https://www.skogstadhotell.no>

Хемседал – другий за величиною і, мабуть, найсучасніший гірськолижний курорт Норвегії. Хемседал є домом для найвищої вершини Скандинавії (1,5 км), справжнього вертикального спуску (810 м) і культового сноуборд-парку з

десятком вражаючих стрибків з трамплінів. Над Хемседалом височіє гора Тоттен (1497 м), поруч височіє Тінден (1444 м), а по сусідству простягається хребет гори Рогін (1370 м). Сноуборд-парк Хемседал вважається одним з найцікавіших в Європі. У Хемседалі налічується 220 км лижних трас для бігових лиж. Для дітей у Хемседалі є найбільший у Норвегії засніжений дитячий парк. А дітей від трьох місяців можна залишити з вихователями дитячого садка "Тролія", де побудовані ігрові майданчики та спеціальні доріжки [19].

Завдяки кліматичним та географічним особливостям Словенії, тут є широкий спектр пропозицій для відпочинку: це і гірськолижні курорти, розташовані високо в Альпах, і бальнеологічні курорти – на сонячному узбережжі Андріатика, і відпочинок на мальовничих озерах.

Краньска Гора – найсучасніший і найвідоміший гірськолижний курорт Словенії. Гірськолижний курорт Краньска Гора - прекрасний зимовий курорт з найвищою точкою гори Печ (1507 м), з ідеальними зимовими трасами, які простягаються вздовж альпійських схилів, де зустрічаються 52 кордони трьох країн: Словенії, Італії, Австрії. Один з найпопулярніших курортів приваблює туристів чудовими можливостями для катання на лижах (загальна протяжність трас становить 64 кілометри, є 23 спуски різної складності) та близькістю другого за величиною міста Словенії – Марібора (6 км). До послуг туристів альпінізм, верхова їзда, теніс (криті корти), тренажерні зали, парапланеризм, сноуборди, казино, численні розважальні заклади та ресторани. На курорті також є термальні джерела. Однак найголовніше, що ціни набагато нижчі, ніж в інших альпійських країнах [67].

Гірськолижний курорт Рогла Терме Зрече розташований у північно-східній частині Словенії. Курорт складається з двох частин: Рогла і Терме Зрече. Терме Зрече – термальний курорт з мінеральними джерелами. У центральній частині розташований комплекс басейнів з термальною водою (температура 26-32 °С), басейни мають відкриту і закриту частину. Також є тренажерний зал, турецька та фінська сауни. Рогла: гірськолижний курорт розташований на висоті 1517 м. Це

невеликий курорт з відносно непоганою пішохідною та гірськолижною інфраструктурою. Працюють гармати зі штучним снігом.

Рис. 1.10. Rogla Terme Zerce

Джерело: <https://www.term-zrece.eu/si>

Гірськолижні райони Словаччини розташовані у Високих, Західних і Низьких Татрах. Тут прекрасні природні умови, низькі ціни і активно розвивається інфраструктура [31]. У Високих Татрах знаходяться кілька кліматичних центрів і найвищі гори країни – Герлаховський шпиль (2655 м) і Ломницький шпиль (2632 м). Гірськолижні траси за своїм оснащенням та складністю рельєфу схожі на австрійські.

Найвідомішим курортом в Низьких Татрах є Ясна, розташований на північному схилі гори Хопок. Це найкращий гірськолижний курорт Східної Європи [31]. Загальна довжина всіх трас в Ясній – 21500 м, максимальний перепад висот – 877 м. Є траси будь-якої складності, 17 підйомників загальною пропускною спроможністю 15470 осіб на годину, дві траси відкриті для нічного катання. Майже всі схили обладнані засобами штучного засніження – сніговими гарматами, які гарантують тривалість гірськолижного сезону з грудня по квітень.

На території курорту працюють два ресторани національної кухні, спортивно-розважальний комплекс та поштове відділення.

Зимовий курорт Штребське Плесо – найвищий і найхолодніший гірськолижний курорт в Татрах з найкращими сніговими умовами і найдовшим лижним сезоном, де проводяться чемпіонати Європи зі стрибків на лижах з трампліну та бігових лиж. Гірськолижний курорт Штребське Плесо має два трампліни на висоті 70 та 90 м, понад 50 км бігових лижних трас, два зимових стадіони та 5 крісельних і канатних підйомників загальною пропускнуою спроможністю 4700 осіб на годину та загальною довжиною трас близько 5 км. Максимальна висота катання – 1850 м над рівнем моря, перепад висот – 490 м. Унікальний мікроклімат Штребське Плесо здавна вважається лікувальним, і на курорті діє кілька санаторіїв, що спеціалізуються на лікуванні верхніх дихальних шляхів.

Рис. 1.11. Hotel Patria

Джерело: <https://www.hotelpatria.sk>

Сіная – одне з наймальовничіших міст та популярних гірськолижних курортів Румунії, розташоване в долині річки Прахова поблизу Бухареста. Курорт відомий як "перлина Карпат", розташований на висоті 800 м над рівнем моря

(найвища точка курорту - 2050 м над рівнем моря) зі стійким сніговим покривом (середня висота снігу 50 м) та середньою зимовою температурою -4 °С. Він пропонує високоякісні послуги за низькими цінами. Сіная має 16 трас різної довжини, найкоротша – 150 м, а найдовша сягає 1900 метрів, крім того, є траса для бігових лиж (20 км). Також є багато барів, дискотек, боулінг та більярдних клубів, кафе, ресторанів, магазинів та казино. Курорт також пропонує різноманітну екскурсійну програму з виїздом на природу.

Найближчий курорт Буштен розташований на відстані 5 км від Синайського півострова, біля підніжжя гори Бучеджі на висоті 800-900 м, його найвища точка – гора Ому на висоті 2505 м і має назву "Ворота Бучеджі". Масив Бучеджі – справжній центр альпінізму та пішохідного туризму влітку, а взимку – гірськолижний курорт. Курорт пропонує: сучасні 2, 3, 4 і 5-зіркові готелі, розташовані в безпосередній близькості від підйомників, штучну льодову ковзанку, спортивні споруди, басейн, кінний центр, велику кількість ресторанів і барів, олімпійську лижну трасу, бобслейну трасу і два трампліни для стрибків з трамплінів. Найвища точка спуску – 1700 м, максимальна довжина траси – 3821 м, максимальний перепад висот – 780 м.

Таким чином, проаналізувавши європейський досвід розвитку гірськолижних курортів, можна зробити висновок, що Франція, Швейцарія, Австрія, Італія – це ті європейські країни, досвід яких зазвичай використовують при створенні нового готелю в горах. Технологія навчання персоналу, способи доставки клієнтів на схили, спеціальне меню та вибір обладнання – в готелях гірськолижного курорту в цих країнах кожен з згаданих вище послуги надаються на найвищому рівні. Чеська Республіка, Польща та Словаччина – країни, які також підходять для зимового відпочинку. Вони дещо відстають за обсягом послуг, але за цінами випереджають своїх західних колег за ціновими показниками.

Висновки до розділу 1

Готельні заклади є невід'ємною частиною туристичної інфраструктури гірськолижних курортів. Зростання соціальної ролі гірськолижного туризму зумовило доцільність їх диференціації за цільовим призначенням. У типологічній структурі готельних підприємств туристичного типу чільне місце посідають спортивно-туристичні готелі, які задовольняють потреби людей у сфері активного відпочинку та оздоровлення.

Готельна сфера виконує ключові функції в структурі гірськолижного туризму, оскільки пропонує відвідувачам комплекс послуг, реалізація яких включає всі сектори та складові гірськолижного туризму. Тому готельну індустрію доцільно назвати найважливішою частиною індустрії гостинності та оцінювати її окремо.

Інфраструктура цих готелів представлена блоком громадського харчування, блоком спортивно-оздоровчих закладів, блоком культурно-побутового обслуговування. У гірськолижних готелях особлива увага приділяється прокату лиж та іншого спортивного спорядження, необхідного для катання. Номерний фонд складається з 1-3-місних кімнат.

Франція, Швейцарія, Австрія, Італія – це ті європейські країни, досвід яких зазвичай використовують при створенні нового готелю в горах. Технологія навчання персоналу, способи доставки клієнтів на схили, спеціальне меню та вибір обладнання – в готелях гірськолижного курорту в цих країнах кожен з згаданих вище послуги надаються на найвищому рівні. Чеська Республіка, Польща та Словаччина – країни, які також підходять для зимового відпочинку. Вони дещо відстають за обсягом послуг, але за цінами випереджають своїх західних колег за ціновими показниками.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА НА ГІРСЬКОЛИЖНИХ КУРОРТАХ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

2.1 Загальна характеристика гірськолижних курортів Львівської області

Львівська область має всі передумови і вагому ресурсну базу для розвитку гірськолижного туризму. Південна частина Львівської області, зокрема Сколівський район, має найбільший потенціал для розвитку гірськолижного туризму (рис. 2.1).

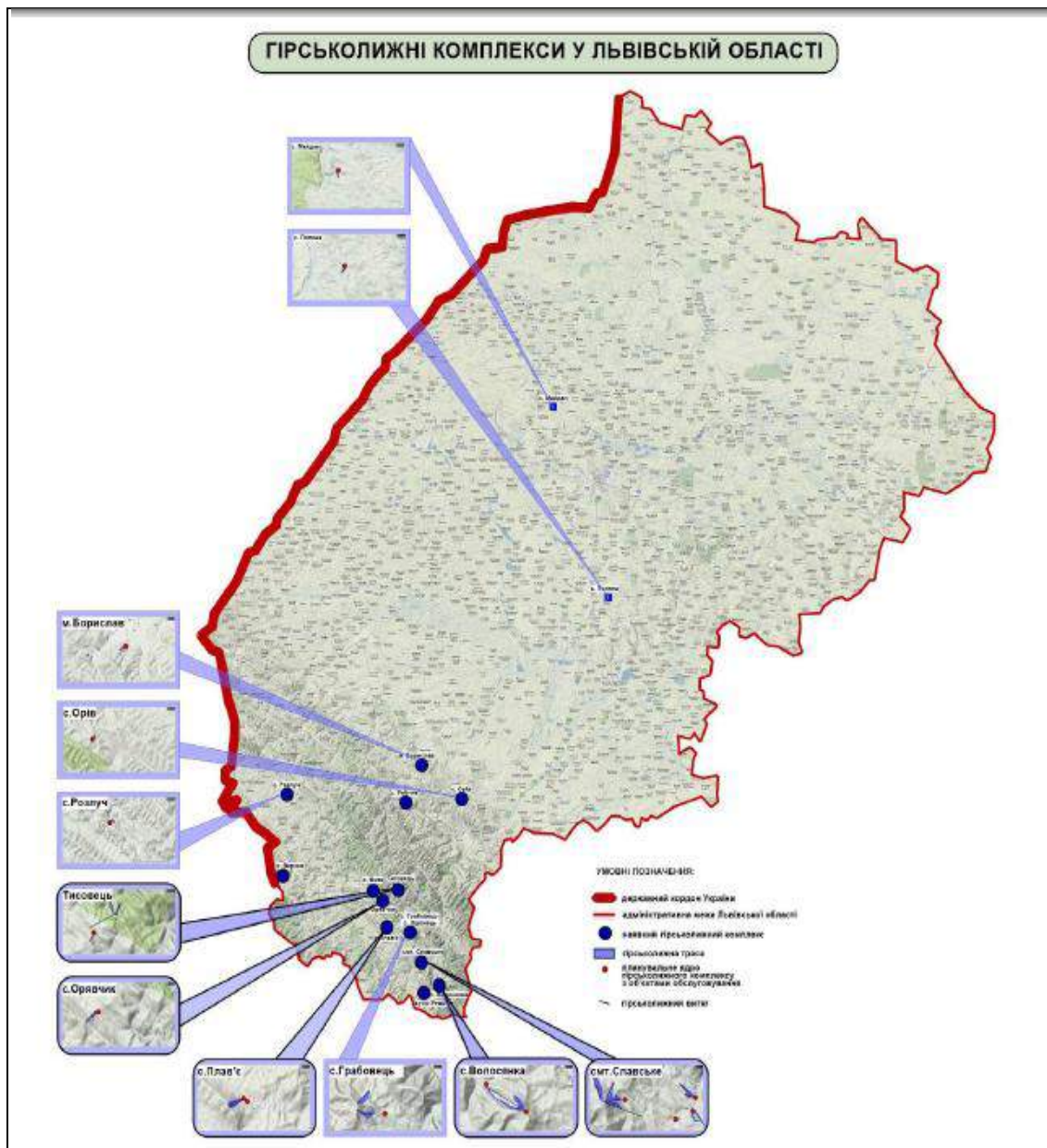

Рис. 2.1 Гірськолижні курорти Львівщини [97]

Популярність гірськолижних курортів Львівщини з кожним роком зростає серед любителів активного зимового відпочинку. Велике значення для розвитку гірськолижного туризму має формування гірськолижних курортів, їх розташування, особливості функціонування та інфраструктурне забезпечення.

ГІРСЬКОЛИЖНІ КОМПЛЕКСИ УКРАЇНИ					
№	НАЗВА ГІРСЬКОЛИЖНОГО КОМПЛЕКСУ	ОБ'ЄМНО-ПРОСТОРОВА КОМПОЗИЦІЯ	РОЗМІЩЕННЯ В СТРУКТУРІ ЛАНДШАФТУ	ТИП ПЛАНУВАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ	РОЗМІЩЕННЯ ВІДНОСНО НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ
Львівська область					
1	ГЛК "Тисовець" Східні Бескиди за висотою розміщення середньорічний н. п. за місткістю - середній (700 людей)		гірськолижна зона розміщується на г. Тисовець, фізичною радіальною композицією з центром на вершині; окремі схили розташовані на схилі сусідньої гори та пов'язані з основною гірськолижною зоною рекреаційної саляриєю в долині 	компактно-концентрована еліпсоїдальна структура 	Тисовець с.Сурків с.Сорочин
2	с. Орлячків ГЛК "Звенив" Східні Бескиди за висотою розміщення середньорічний н. п. за місткістю - малий (150 людей)		гірськолижна зона розміщується на схилі гори північно-східної експозиції 	компактно-концентрована еліпсоїдальна структура 	с. Орлячків ГЛК "Звенив" с.Білий ГЛК "Звенив" с.Орлячків
3	с. Волосянка ГЛК "Захар Беркут" Східні Бескиди за висотою розміщення середньорічний н. п. за місткістю - великий (1000 людей)		гірськолижна зона розміщується на схилі гори північно-східної експозиції 	компактно-концентрована еліпсоїдальна структура 	с. Волосянка ГЛК "Захар Беркут" Волосянка с.Зелене с.Ворона с.Раківка
4	с.мт. Славське ГЛК "Тростян" Східні Бескиди за висотою розміщення середньорічний н. п. за місткістю - середній (1000 людей)		гірськолижна траса розташована радіально-зональною формою на північно-східній схилі через складний рельєф в межах однієї автомобільної дороги до всіх мисів стадій гірськолижної 	розсіяно-концентрована еліпсоїдальна структура 	с.мт. Славське с.Кришів ГЛК "Тростян" с.мт.Славське с.Потар
5	с. Плай'є ГЛК "Плай" Східні Бескиди за висотою розміщення середньорічний н. п. за місткістю - великий (2300 людей)		гірськолижна зона розміщується на схилі гори північно-східної експозиції 	компактно-концентрована еліпсоїдальна структура 	с.Плай'є с.Орлячків ГЛК "Плай" с.Плай'є с.Тухалька

Рис. 2.2. Основні гірськолижні курорти Львівщини [97]

Гірськолижний курорт Славське – один із найбільших та найбільш відвідуваних гірськолижних курортів в Українських Карпатах. Він відомий насамперед прекрасним ландшафтом із завжди зеленими хвойними лісами, які є основою не тільки для відпочинку, а й для рекреації. А гори Бескиди та Горгани, розташовані навколо Славського, створили тут унікальний мікроклімат [12].

Курорт відомий добре розвинутою інфраструктурою для зимового відпочинку – численними готелями, пансіонатами, приватною власністю, гірськолижними схилами на будь-який смак для любителів та професіоналів.

Основні гірськолижні схили розташовані на схилах гір: Тростян, Погар, Кремень, Менчіл, Ільза.

На схилах гори Тростян (1235 м) є маршрути для професіоналів. Гора Погар (857 м) – низька, розташована поблизу с. Славське. Найпростіші маршрути ведуть по схилах гори Кремень (Політех). Гора Менчіл знаходиться поблизу села Грабовець. Для нетренованих лижників є легкі пішохідні стежки, є приватний гірськолижний підйомник «Варшава» [51, с.97].

Серед любителів активного відпочинку стрімко набирає популярність гірськолижний курорт у селі Волосянка. Біля підніжжя гори Високий Верх знаходиться знаменитий *гірськолижний комплекс «Захар Беркут»*, де прокладено 9 км лижних трас різної складності: синя (проста), червона (середньої складності) та чорна (складна). Для початківців пропонуються послуги досвідчених інструкторів [8].

Рис. 2.3. Карта ГК «Захар Беркут»

Джерело: <https://sites.google.com>

Гірськолижний комплекс «Плай», що швидко розвивається, є прекрасним місцем для сімейного відпочинку з дітьми. Він розташований у Сколівському районі в селі Плав'є. У комплексі є легкі, середні та складні

маршрути. Перепад висот сягає 260 метрів. Завдяки сучасним сніговим гарматам покриття схилів завжди на гарному рівні. Для маленьких лижників існує окрема траса, безкоштовний дитячий підйомник та дитячий майданчик. Розваги в комплексі включають боулінг, більярд, дискотеку. Також тут є спа-комплекси, ресторани та чотири готелі [11].

Поблизу Славського функціонує ще одна *гірськолижна база «Ільза»*, що розташована на горі Ільза, звідки відкривається панорамний вид на Славське, Тростяні, гору Високий Верх та частину закарпатського полонинського хребта Боржави [30].

Пішохідний маршрут № 5001 «На гору Ільза» поєднує два найпопулярніші види туризму: пішохідний та лижний. Це свого роду зимові канікули, які складаються з підйому та спуску в гори на спеціально обладнаних лижах, іншими словами – поєднання зимового туризму. Позначена стежка підходить для будь-якої вікової категорії туристів, які люблять піші прогулянки або катання на гірських лижах. Довжина всієї дороги 8,7 км і проходить за маршрутом: Славське – гора Ільза – село Волосянка [30].

Буковиця – один із найновіших гірськолижних курортів України, який розпочав свою роботу в 2016 році. Комплекс розташований у Бориславі між двома відомими курортами – Трускавцем та Східницею.

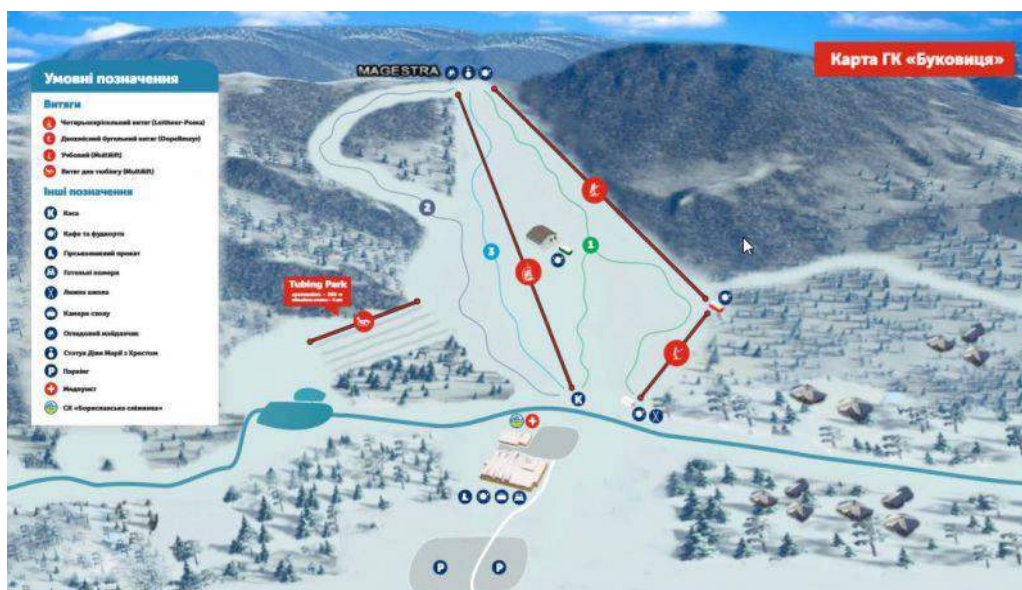

Рис. 2.4. Карта гірськолижного комплексу «Буковиця»

Джерело: [<https://bukovytsia.com/>]

Схили гірськолижного комплексу розташовані на горі Буковиця, яка має висоту 564 метри. Тут є найкращі умови для початківців та досвідчених лижників та сноубордистів. Максимальна довжина маршруту – 1050 метрів, а максимальна різниця висот – 160 метрів [10].

Крутогір – ще один гірськолижний курорт поблизу Трускавця, який стане вдалим вибором для початківців лижників та сноубордистів. Є два схили (червоний і синій) довжиною 200 і 500 метрів. Для комфортного катання траси вирівняні ратраком. Їх обслуговують два підйомники: один типу «тарілка», інший – мультиліфт. Біля підніжжя схилів є прокатний магазин, де ви можете взяти в оренду необхідне обладнання та кафе, де можна зігрітися та насолодитися смачною закускою. Новачки також можуть скористатися послугами досвідчених інструкторів [30].

На горі Цюхів у с. Орів на Сколівщині облаштований **курорт «Карпатські полонини»**. Тут є один лижний спуск, протяжністю 300 м та один бугельний витяг. До послуг туристів на курорті є ковзанка, прокат спорядження та послуги інструктора [30].

Невеликий **гірськолижний курорт Звенів** розташований у природному заповіднику Сколівські Бескиди, у селі Орявчик Сколівського району. Тут можна покататися на лижах та сноуборді. Є два схили, обладнані гірськолижними підйомниками довжиною 960 м та 400 м. Це місце оцінять початківці лижники та сноубордисти. Є червоні та чорні траси, а також траси для сноутюбігу. Загальна довжина маршрутів до 1800 метрів з перепадом висот 260 метрів [12].

Великий **гірськолижний комплекс «Тисовець»** є насамперед центром зимових видів спорту міжнародного значення, проте з 2018 року він відкрив свої ворота для всіх любителів гірськолижного спорту. Це основа для олімпійської підготовки у зимових видах спорту, яка готує українських спортсменів для змагань.

Знаходиться за два кілометри від села Орявчик, у верхів'ї річки Тисовець. Курорт має п'ять схилів різного рівня, дві траси для бігових перегонів та одну для

біатлону. Дорослі та юні ентузіасти активного відпочинку також оцінять доріжку для сноутюбінгу [48, с.97].

Біля села Розлуч знаходиться **рекреаційний комплекс «Бойківський двір»**, на території якого є невеликий гірськолижний курорт. Новачки та сім'ї з дітьми будуть насолоджуватися своїм перебуванням тут, адже на курорті є лише один маршрут середньої складності. Гірськолижна траса не освітлена, тому їхати сюди можна лише вдень. На базі є пункт прокату спорядження, де можна взяти напрокат лижі та черевики, снігові тюби та сани. Окрім катання на лижах, гості можуть відвідати сауну, басейн з фінською сауною, пограти в більярд або настільний теніс [17].

Ще одне місце, чий гірськолижні схили готові прийняти гостей, - це **Західний реабілітаційно-спортивний центр** при Українському національному комітеті спорту людей з інвалідністю, також відомий як Параолімпійська база. Розташований в Турківському районі в селі Сянки. На курорті є два гірськолижні схили: на південному схилі (довжина 590 метрів) і на північному схилі (довжина 1500 метрів). Для підйому є канатна дорога довжиною 1900 метрів. Для зручності відпочиваючих у базовій зоні є прокат лиж, де можна взяти напрокат лижі, палиці, спеціальне взуття та санки. Комплекс також включає біатлонні траси, оздоровчий центр, їдальню та кафе [17].

Лише за 30 кілометрів від Львова, в селі Майдан, що на Жовківщині, знаходиться **навчальний центр «Чарівні озера»**. На його території є одна гірськолижна траса довжиною 680 метрів. Траса без нічного освітлення, їздити можна лише вдень. Ви можете орендувати необхідне лижне спорядження в пункті прокату. Вперше новачкам на лижах допоможуть професійні інструктори з гірськолижної школи, яка також знаходиться в навчальному центрі. Відпочити тут можна в сауні з басейном, яка є на березі озера [17].

За півгодини їзди від Львова знаходиться ще один **гірськолижний курорт «Казкова поляна»**. Він розташований лише за 35 км від Львова в селі Поляна Миколаївського району. Схили місцевості обслуговують снігові гармати та

снігоходи, тому сніговий покрив завжди на гарному рівні. В темний час доби гірськолижні траси освітлюються [17].

Таблиця 2.1

Порівняльна характеристика гірськолижних курортів Львівщини

Гірськолижний курорт	Гірські схили	Гірськолижні траси	Інфраструктура	Цінова політика
Славське	Тростяч	11 трас довжиною 20 км	8 підйомників (1 крісельний; 7 бугельних: прокат лижного спорядження; лижні школи; снігові гармати	250 грн. за один підйом на крісельному підйомнику, 700 грн. за денний абонемент на всі підйомники; 40 грн за один підйом бугелем.
	Погар	2 траси протяжністю 1,5 км	1 крісельний підйомник та 1 бебі-ліфт снігові гармати; ратраки; нічне освітлення	денний абонемент для дорослих 300 – 400 грн, півдня – 250 грн. для дітей до 12 років денний абонемент 200 грн.
	Кремінь	700м	1 бугельний підйомник прокат лижного спорядження	150 грн. денний абонимент; 20 грн. 1 підйом
	Менчіл	1 траса 1,2 км	1 бугельний підйомник; ратрак; прокат лижного спорядження	25 грн/1 підйом; денний абонемент 150 грн.
Захар Беркут (Волосянка)	Високий Верх	9 км	4 підйомники (3 бугельні, 1 крісельний); мультиліфт; лижна школа; прокат спорядження	денний абонемент 800 грн.; абонемент на 3 години 600 грн; денний абонемент для учасників АТО 57грн.
База відпочинку «Льз»	Льза	750 м	1 бугельний підйомник; прокат лижного спорядження; ратрак; прокат снігоходів	25 грн./підйом, а денний абонемент – 300 грн. для дітей від 6 до 12 років абонимент 200 грн.
Плай (с. Плав'є)	Плай	5 трас	1 бугельний підйомник; 1 крісельний підйомник; лижна школа; прокат лижного спорядження; лижний сервіс	один підйом на бугелі 90 грн. на крісельному підйомнику 120 грн.; денний абонимент 950 грн. діти до 7 років у супроводі батьків безкоштовно.
Борислав	Буковиця	3 траси понад 2 км	1 бугельний підйомник; 1 крісельний підйомник; прокат лижного або сноубордного спорядження; лижна школа; прокат сноутюбів	один підйом на крісельному підйомнику вартує 80 грн, на бугельному – 40 грн. вартість абонементу на три години становить 350 грн, на півдня – 330 грн, а на повний день – 550 грн.

	Крутогір	2 траси 700 м	два бугельних підйомники; пункт прокату; лижна школа; катання на санях	абонемент на півдня – від 150 гривень, разовий підйом – 10 гривень.
Карпатські полонини (с. Орів)	Цюхів	1 траса 300 м	бугельний підйомник; оренда лиж та сноубордів; ковзанка;	денний абонемент для дорослих 200 грн, для дітей до 12 років – 150
Звенів (с. Орявчик)	Звенів	2 траси понад 1 км	два бугельних підйомники; траса сноутюбінгу; послуги інструктора	денний абонемент у комплексі – 400 гривень, разовий підйом – від 25 гривень
Тисовець	Янувата	8 трас	три бугельних підйомники, два крісельних, один сноутюбінговий і три трамплінних; прокат спорядження	денний абонемент – 400 гривень, абонемент на півдня – 250 гривень
Бойківський двір (с. Розлуч)	Розлуч	1 траса 700 м	бугельний підйомник; прокат лижного спорядження; лижна школа	абонементів тут не продають, вартість одного підйому становить 20 грн.
Західний реабіліта- ційно- спортивний центр НКСІУ	Сянки	2 траси понад 2 км	один крісельний підйомник; прокат лижного спорядження; штучне засніження	абонемент на цілий день вартуватиме 400 грн, на півдня (чотири години) – 300 грн, один підйом – 50 грн. діти від 6 до 12 років, а також учасники АТО мають знижку 50%.
Казкова поляна	Поляна	1 траса 900 м	один бугельний підйомник; траси для катання насноуборді та сноутюбі	вартість підйому 30 грн., абонементу немає
Чарівні озера	Майдан	1 траса 680 м	один крісельний підйомник; лижна школа; пункт прокату лижного спорядження; катання на сноутюбах	50 грн./1 підйом; 3 години – 350 грн.; денний абонемент 550 грн.

Джерело: власне опрацювання автора

Отже, Львівська область має великий ресурсний потенціал для розвитку гірськолижного туризму. Гірськолижні курорти пропонують різноманітні розваги під час зимового відпочинку. Основними гірськолижними курортами є Тисовець, Орявчик, Волосянка, Славське та Плав'є. На цих курортах є всі умови для досвідчених лижників та новачків. Більшість гірськолижних курортів є обладнаними за європейськими зразками та мають середню цінову категорію.

2.2 Аналіз інфраструктури готельного господарства на гірськолижних курортах Львівської області

Готельне господарство є невід'ємною складовою туризму у Львівській області, без якої неможливе його існування. Найпоширенішими засобами розміщення є готелі. Готель – підприємство будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, що складається з шести і більше номерів та надає готельні послуги з тимчасового проживання з обов'язковим обслуговуванням.

Інфраструктура готельного підприємства – це комплекс взаємопов'язаних обслуговуючих споруд і об'єктів, які утворюють систему, що забезпечує функціонування комплексу і є його основою. Інфраструктура готельного обслуговування в Україні відображає основні тенденції, які існують в готельній індустрії у світі на сьогоднішній день. Швидкими темпами йде комп'ютеризація готелів в містах України, впроваджуються системи управління номерним фондом та маркетинговою діяльністю [1-4]. Готельне господарство є складним багатофункціональним господарством, яке в більшості випадків включає в себе значну кількість підрозділів, які є базою для суміжних сфер діяльності. Це пов'язано з тим, що готельне господарство надає ряд інших послуг крім основної послуги – надання місця для проживання [62].

У Львівській області функціонують такі типи готелів та аналогічних засобів розміщення: агро-готель, апарт-готель, курортний готель, мотель, хостел, кемпінг, глемпінг, туристичний притулок, будинок відпочинку, пансіонат, гостьовий будинок, туристична база. Проте, готелі складають половину всіх типів готельних закладів, і більшість місць зосереджено у великих готелях.

Отже розглянемо детальніше інфраструктуру готельних підприємств на гірськолижних курортах Львівщини.

На території гірськолижного курорту «Плай» є три готелі («Плай», «Карпатська Ружа» та «Поруч»), один мотель і котеджі.

Готель "Карпатська ружа" - один з найкращих готелів комплексу "Плай". Розташований між готелем "Плай", спа-комплексом "Шафран" та Музеєм

гуцульської та бойківської культур. З вікон відкривається чудовий вид на карпатську природу.

Для розміщення пропонуються тільки 2- і 3-кімнатні номери площею від 80 до 95 м², тому цей готель ідеально підходить для комфортного відпочинку з сім'єю або компанією друзів. Між поверхами є ліфт.

Рис. 2.5 Схема розміщення готельних номерів у готелі «Карпатська Ружа»

Джерело: <https://play-karpaty.com>

На 1-му поверсі готелю розташований однойменний ресторан "Карпатська Ружа", де подають страви європейської та української кухні. Для приготування страв використовуються тільки свіжі та якісні продукти. Сніданок входить у вартість проживання. Обід та вечерю можна придбати окремо в будь-якому із закладів харчування на території комплексу "Плай".

Готель "Карпатська Ружа" має власний СПА-центр. До послуг гостей великий басейн довжиною 15 м, джакузі, сауни: римська, російська, фінська, сінна кімната з карпатськими травами та тренажерний зал. Відвідування спа-центру "Карпатська троянда" включено у вартість проживання.

Вільний час можна провести в музеї, пограти в боулінг або більярд, покататися на лижах або піднятися на вершини. Тут все продумано так, щоб гості отримали максимум задоволення від перебування на гірськолижному курорті "Плай". На території готелю є високошвидкісний Інтернет, парковка та зарядний пристрій для електромобілів.

Ціни в готелі "Карпатська Ружа" залежать від обраної категорії номера і сезону (рис. 2.6).

КАТЕГОРІЯ НОМЕРУ	КІЛЬКІСТЬ ОСІБ	ВАРТІСТЬ НОМЕРУ ЗА 1 ДОБУ
Двокімнатний люкс	2	2800
Трикімнатний люкс	4	3800
Двокімнатний люкс мансардний	2	2500
Трикімнатний люкс мансардний	4	3500
Додаткове місце - діти від 6 до 15 років (розкладний диван)		500

Рис. 2.6. Вартість проживання у готелі «Карпатська Ружа»

Джерело: <https://play-karpaty.com>

СПА-комплекс готелю "Карпатська Ружа" включає:

- ✓ басейн (розмір 5,5*14,5 м; глибина від 1,2 до 1,8 м; температура 30 °С),
- ✓ джакузі (розмір 2*3 м; глибина від 0,5 до 1 м; температура 34-40 °С),
- ✓ сінник з ароматом карпатських трав,
- ✓ сауни: фінська, соляна, крижана, кедрова біосауна, російська, інфрачервона, римська.

Готель "Плай" розташований в центральній частині рекреаційного комплексу "Плай" між рестораном "Полонина", готелем "Карпатська Ружа" та спортивним комплексом. Це триповерхова будівля з сучасною реконструкцією.

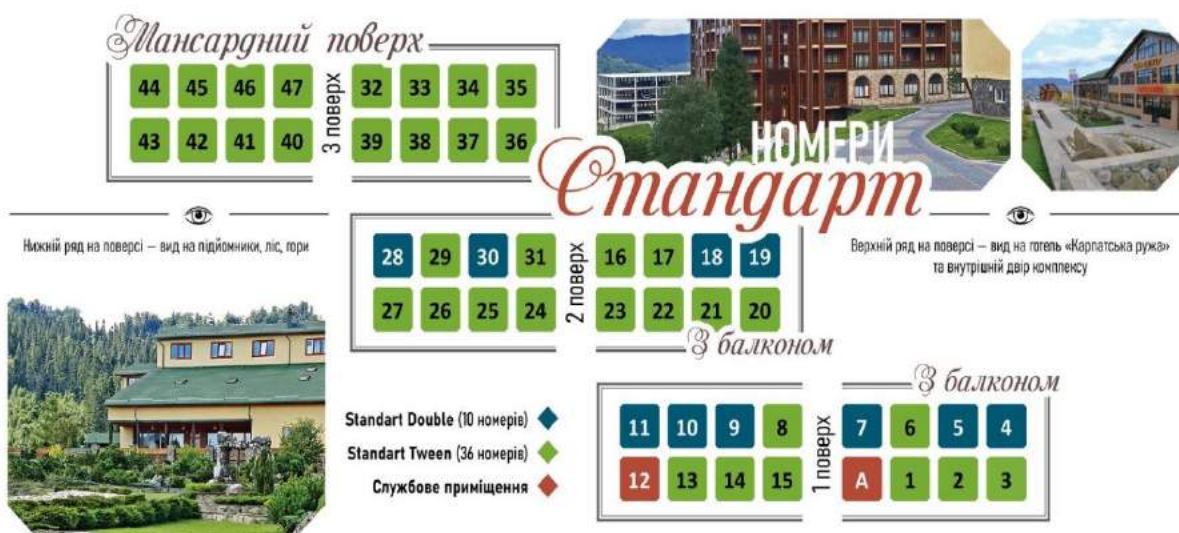

Рис. 2.7. Схема розташування номерів у готелі «Плай»

Джерело: <https://play-karpaty.com>

Для проживання пропонуються тільки 1-кімнатні номери. На 1-му і 2-му поверхах розташовані номери категорії "Стандарт" з балконом і панорамними вікнами. Доступні номери з двоспальним ліжком або двома односпальними. На 3-му поверсі розташовані номери Стандарт Мансардний без балкона. Ці номери обладнані тільки роздільними ліжками. Всі номери просторі, затишні та обладнані необхідними зручностями: м'якими ліжками, тумбочками, місткими шафами, телевізорами, меблями, санвузлами з душовою кабіною, рушниками, фенами та готельними косметичними наборами. Розміщення можливе на всіх поверхах. Рецепція розташована на 1-му поверсі. Покриття Інтернету доступне на всій території.

Сніданок "шведський стіл" включений у вартість проживання. Взимку гості обідають в ресторані "Полонина", а влітку сніданки подаються в еко-ресторані "Господар". Обід і вечеря подаються по меню. На території ігрового комплексу розташовано кілька ресторанів, кафе, бістро та кіосків з гарячими напоями.

У вільний час можна відпочити в SPA-комплексі "Шафран", який має спортивний басейн, гідромасажну ванну, кілька видів саун і лазень, спа-салон, масажні кабінети і салони краси.

Рис. 2.8. SPA-центр «Шафран»

Джерело: <https://play-karpaty.com>

СПА-комплекс "Шафран" включає:

- спортивний басейн (довжина 25 м; 2 доріжки; глибина від 0,8 до 2,5 м; температура 28 °С),
- розважальний басейн (довжина 20 м; глибина 1,6 м, температура 31 °С),
- джакузі, гідротерапія, гідромасажний душ,
- дитячий басейн з гіркою (глибина 0,45 м; температура 32 °С),
- сауни: фінська, російська, римська,
- тренажерний зал,
- СПА-кабінети: масажний кабінет, таласотерапія, манікюрний і педикюрний кабінети, косметичний кабінет, СПА-капсула, солярій, перукарня,
- фреш-бар.

Для катання на лижах є кілька гірськолижних трас (червона, синя і чорна) і 4 підйомники (крісельний, бугельний і дитячий). Для початківців працює гірськолижна школа, де можна навчитися кататися на лижах, та прокат гірськолижного спорядження.

Вільний час можна також провести в Гуцульському музеї культури, Михайлівській церкві або спортивному комплексі, який пропонує боулінг, більярд та кінотеатр. Для дітей молодшого віку передбачена дитяча кімната з розвагами.

Готель "Поруч" є одним з найближчих готелів до канатних доріг та витягів. Він ідеально підходить для економічного відпочинку для студентів або компанії друзів. З вікон номерів відкривається фантастичний вид на гірські вершини.

Готель "Поруч" має 3 поверхи. На 1-му та 2-му поверхах знаходиться бістро, каси, аптека, медпункт, прокат лиж, магазин SportPlay. Номери розташовані на 3-му поверсі. До послуг гостей 18 невеликих затишних номерів, з яких 9 двомісних і 9 тримісних. У всіх номерах без балкона є односпальні ліжка, шафи для одягу та окремі ванні кімнати. На житловий поверх ведуть бічні сходи.

На території готелю "Поруч" є кілька підйомників, велика автостоянка та спеціальні стійки для гірськолижного спорядження.

Сніданок "шведський стіл" включений у вартість проживання. Взимку гості обідають в ресторані "Полонина", влітку – в еко-ресторані "У Господара". Обід та вечерю можна придбати в будь-якому ресторані або кафе на території комплексу "Плаї".

Крім спусків з вершин на курорті "Плаї" до послуг туристів SPA-комплекс "Шафран", спортивний комплекс, відкриті басейни, тренажерний зал і багато інших розваг.

Готель "Поруч" дозволяє розміщення з домашніми тваринами вагою до 5 кг. Обов'язковою умовою є наявність карти щеплень. За час перебування в готелі турист не тільки підніметься на всі вершини, а й відпочине душою і подихає чистим карпатським повітрям.

Готельно-відпочинковий комплекс "Вежа Ведмежа" у с. Волосянка (Львівська область) розташований у мальовничому куточку Українських Карпат, поблизу відомого гірськолижного курорту Славське. Особливістю розташування готелю є те, що він знаходиться в стороні від основних доріг, в оточенні гірських схилів та кришталеві чистій гірській річці. Прихований від сторонніх очей, він дарує своїм гостям насолоду тиші і спокою, надаючи прекрасну можливість для відпочинку і усамітнення з незайманою природою.

Рис. 2.9. Готельний комплекс «Вежа Ведмежа»

Джерело: <https://www.vv-hotel.com>

Гірський потік наповнює повітря свіжістю і створює неповторне відчуття єднання з карпатською природою. Тут ніхто не потурбує, тому турист зможе комфортно відпочити та отримати незабутні враження від краєвидів, які пропонує урочище Цоцора.

Номерний фонд складає 18 двомісних номерів, з них 6 - з двоспальними ліжками та 12 - з роздільними ліжками; 2 покращені двомісні номери, які відрізняються від звичайних двомісних номерів наявністю м'якої частини; 4 - двокімнатні люкси з м'якими меблями у вітальні та двоспальним ліжком у спальні; Трикімнатний "Люкс" з радістю прийме в свої обійми компанію друзів, а простора вітальня цього номера стане чудовим місцем для спілкування; номер "Вежа" з камінним залом і панорамним вікном – найвишуканіший номер готелю, який зможе задовольнити смаки навіть найвибагливіших гостей. Розташований на двох рівнях, він є окрасою і гордістю готелю.

Ресторан "Трапезна" запрошує на обід та вечерю (сніданок включений у вартість проживання). Бар "BARloga" ідеально підійде для тих, хто любить весело проводити час під час відпочинку, гриль-бар "Пасіка" відкриває свої двері для тих, хто віддає перевагу вільному розслабленому відпочинку в приємній дружній атмосфері, а лазня залишить незабутні спогади.

Також є додаткові розваги, які пропонує готель "Вежа Ведмежа":

- пейнтбол
- мотузковий парк
- спортивний майданчик
- кінозал.

Для тих, хто вміє поєднувати приємне з корисним, тобто відпочинок з роботою, також є можливість скористатися конференц-залом. Готельно-відпочинковий комплекс "Вежа Ведмежа" - це саме те місце, яке підійде для будь-якої компанії і в будь-який час року.

Готель "Золота підкова" - двоповерховий цегляно-дерев'яний туристичний комплекс з власною закритою територією у Славське. На території комплексу є ресторан, карпатський спа-центр та багато додаткової

інфраструктури для туристів. Незалежно від того, який номер оберете, всі вони мають вихід на круглу терасу як на першому, так і на другому поверсі. З вікон відкривається захоплюючий вид на гори і річку. Гості можуть отримати заряд позитиву з перших секунд перебування в готелі "Золота підкова". Приїхавши на відпочинок в Славське, можна заздалегідь забронювати один з декількох стандартних номерів. Загальна кількість гостей - максимум 10 осіб. У готелі ніколи не буває великої кількості відпочиваючих, що сприяє гарному відпочинку в будь-який час року.

Номерний фонд в готелі «Золота підкова» є різним. Двокімнатний номер з двоспальним ліжком та окремою ванною кімнатою. Вихід на мебльовану терасу для додаткового приємного проведення часу вранці або ввечері в теплу пору року.

Двомісний комфорт з двоспальним ліжком, окремою ванною кімнатою та необхідними туалетно-косметичними засобами. Окремо є невеликий будиночок з сауною і роздільними ліжками. Тут можуть розміститися дві людини. Сучасний телевізор підключений до супутникового телебачення.

Два стандарти, один в головному корпусі, інший в котеджі. Двоспальні та односпальні ліжка. Санвузол, телевізор і необхідні меблі для комфортного проживання.

При проживанні в одному з п'яти номерів можна розраховувати на сніданок, який входить у вартість проживання. Безкоштовний високошвидкісний Wi-Fi, альтанка на березі річки з мангалом. Особливим комфортом вважаються килими у всіх без винятку номерах готелю "Золота підкова". Гості не відчують подиху холоду навіть у найсуворіші місяці року. Домашній затишок та найкращий вид з панорамних вікон номерів – найкраще тому підтвердження.

Окрім готелів інфраструктура готельних підприємств на гірськолижних курортах Львівщини включає і приватні будинки.

Приватна садиба "12 місяців - Травень" розташована на висоті 920 м на горі Тростян. Садиба являє собою двоповерховий будинок на 10-12 осіб. На першому поверсі - вітальня, тримісний номер з ліжками і шафою для одягу, санвузол. Вітальня обладнана столом, телевізором, каміном і виходом на балкон.

Санвузол з душовою кабіною, умивальником і туалетом. На другому поверсі розташовані дві двомісні спальні і два мезонети. На першому рівні двомісної спальні є розкладний диван, телевізор, вішалки для одягу, балкон і санвузол, на другому рівні - двоспальне ліжко. Двомісний номер обладнаний двоспальним ліжком, стільцями, телевізором, санвузлом.

В шале є шафки для зберігання гірськолижного спорядження. Для бажаючих провести час на свіжому повітрі у дворі є альтанка з мангалом. Гості можуть відпочити в сауні. Для любителів активного відпочинку можлива організація кінних прогулянок по схилах гір, піших прогулянок, риболовлі, катання на квадроциклах, велосипедах, лижах, сноубордах. Для дітей є обладнаний дитячий майданчик. Садиба "12 місяців - Травень" розташована на відстані 2,5 км від центру смт. Славське та залізничної станції. Відстань до продуктового магазину становить 1,5 км. Центральний бугельний та крісельний витяги на горі Тростян знаходяться на відстані 150 метрів та 300 метрів відповідно.

До послуг гостей *готелю "Шале Фільварок"*, розташованого в селищі Славське, безкоштовний WiFi і відкритий басейн з підігрівом і баром. Кожен номер оснащений телевізором з плоским екраном і супутниковими каналами та диваном. З приватного балкона відкривається вид на гори. Власна ванна кімната укомплектована душем, феном і безкоштовними туалетно-косметичними засобами. Гості можуть відпочити в загальній сауні, альтанці або на терасі. Також доступні приміщення для проведення конференцій.

Пообідати можна в кафе на території готелю, де подають страви європейської та української кухні. На території готелю працює екскурсійне бюро.

Різноманітні види активного відпочинку в цьому районі включають катання на лижах, їзду на велосипеді та верхову їзду. Гості шале "Фільварок" можуть користуватися спільним лаунжем та ігровою кімнатою.

Готель «Agora Chalet» знаходиться у смт. Славське Львівської області, на вершині гори Погар. Шале "Агора" розташоване в селищі Славське і пропонує гостям терасу і прямий доступ до гірськолижних схилів. До послуг гостей

безкоштовний Wi-Fi у всіх зонах, цілодобова стійка реєстрації та спільний лаунж. Надається послуга трансферу.

Рис. 2.10. Номери у готелі «Agora Chalet»

Джерело: <https://agora-chalet.com>

У кожному номері готелю є шафа для одягу. У всіх номерах є власна ванна кімната, фен і постільна білизна. Континентальний сніданок подається в готелі Agora Chalet. Селище Славське та його околиці популярні серед любителів гірськолижного спорту, велоспорту та інших видів активного відпочинку.

Апарт-готель "Гостинний двір" розташований за 29 км від водоспаду Шипіт. До послуг гостей спільний лаунж, сад і цілодобова стійка реєстрації. На території готелю надається безкоштовний Wi-Fi та безкоштовна приватна парковка.

У всіх номерах є паркетна підлога і повністю обладнана кухня з мікрохвильовою піччю, обідньою зоною, телевізором з плоским екраном і супутниковими каналами, а також власна ванна кімната з душем і халатами. Серед інших зручностей - холодильник, духовка та міні-бар.

На території апарт-готелю "Гостинний двір" облаштовано дитячий ігровий майданчик. Лижне спорядження можна взяти напрокат на місці. В околицях можна покататися на лижах.

Отже, готельне господарство гірськолижних курортів Львівської області досить розвинене і різноманітне за наданням додаткових послуг.

2.3. Конкурентні переваги підприємств готельного господарства на гірськолижних курортах Львівщини

Конкурентоспроможність готельного підприємства досягається довгостроковою та бездоганною роботою на ринку. Підприємство, яке працює протягом тривалого періоду часу, має значні переваги перед новими стартапами або підприємствами, які працюють на ринку протягом короткого періоду часу. Іншими словами, конкурентоспроможність підприємства визначається його конкурентними перевагами [44].

Разом з тим, слід зазначити, що готельна індустрія характеризується жорсткою конкуренцією на ринку, що зумовлено стрімким розвитком готельних послуг. Залежно від рівня використання власного потенціалу окремі підприємства втрачають або покращують раніше досягнуті позиції, знижують або підвищують ступінь власної конкурентоспроможності.

Оцінюючи конкурентоспроможність компанії на тактичному та оперативному рівні, необхідно враховувати наступні характеристики:

- розширення спектру послуг, що пропонуються в готелі, забезпечення матеріально-технічної бази для їх надання;
- унікальність готелю: місце розташування, унікальні послуги, пропозиції;
- ефективність процесу бронювання, продажу послуг і пропонованих сервісів;
- форми стимулювання споживачів, що використовуються, та їх вплив на споживачів.

Конкурентоспроможність, таким чином, визначається не тільки наявністю конкурентних переваг, але й динамікою адаптації підприємства до мінливих умов зовнішнього середовища. У зв'язку з цим основна увага приділяється здатності підприємства в найкоротші терміни і найбільш раціональним чином приводити своє внутрішнє середовище у відповідність до постійно мінливих зовнішніх умов, забезпечуючи при цьому збереження і розвиток наявних конкурентних переваг, а також створення нових в процесі адаптації.

Конкурентні переваги готельних підприємств на гірськолижних курортах Львівщини можна поділити на внутрішні та зовнішні.

У цьому контексті слід виділити наступні зовнішні конкурентні переваги, які стосуються готельного бізнесу, а саме:

- ✓ законодавство;
- ✓ конкурентоспроможність регіону;
- ✓ інфраструктура регіону;
- ✓ сила конкуренції;
- ✓ частку ринку;
- ✓ кількість конкурентів.

Внутрішніми конкурентними перевагами готелів можуть бути:

- ✓ місце розташування, історична цінність будівлі,
- ✓ відмінний або майже ідеальний стан матеріально-технічної бази,
- ✓ високий рівень якості обслуговування,
- ✓ широкий спектр послуг,
- ✓ відносно низький рівень цін,
- ✓ кваліфікований персонал,
- ✓ програма лояльності,
- ✓ торгова марка, бренд або імідж готелю,
- ✓ реклама компанія,
- ✓ якість харчування.

При цьому в якості параметрів, що характеризують місце розташування, обирають ті, які є найбільш важливими для споживача. Чим більшу вагу має дана конкурентна перевага з точки зору споживача, тим ефективнішим може бути позиціонування.

Виділимо найважливіші конкурентні переваги готелів: місце розташування, стан матеріально-технічної бази, високий рівень якості обслуговування, широкий спектр послуг, що надаються, бренд або імідж, ціна.

Розташування готелю може бути серйозною конкурентною перевагою, якою необхідно скористатися, щоб виділитися на ринку серед готелів-конкурентів. На

гірськолижних курортах найбільшим попитом користуватимуться готелі в центрі населеного пункту або близько до гірських схилів. У комерційних містах найбільшим попитом користуються готелі, які знаходяться близько до транспортних мереж. Якщо готель не може скористатися перевагами свого розташування, йому, як правило, доводиться зосереджуватися на інших перевагах для залучення клієнтів.

Більшість готелів прагнуть запропонувати свої продукти з характеристиками та дизайном, які перевершують аналогічні продукти конкурентів. Новозбудовані готелі намагаються привернути увагу споживачів до бездоганного стану матеріально-технічної бази – практично вся рекламна кампанія готелів у перші роки їх існування або реконструкції побудована на підкресленні цієї переваги.

Однак, конкурентною перевагою є не тільки якісний стан матеріально-технічної бази готелю, а й її матеріальні та функціональні аспекти – розмір та меблювання номерів, громадські зони, технічне оснащення готелю тощо. При цьому важливу роль можуть відігравати, здавалося б, не найважливіші деталі – площа номера, розмір і тип ліжка, кількість рушників у ванній кімнаті, наявність додаткової ковдри, ступінь технічного оснащення бізнес-центру готелю, рівень обладнання у фітнес-центрі, розмір басейну тощо. Всі ці деталі в сукупності можуть сформувати досить сильну конкурентну перевагу для готелю, яку також слід враховувати при організації його розташування.

Оскільки якість обслуговування є основним аспектом у готельному бізнесі, якість буде головною конкурентною перевагою у цій сфері. Практично кожен сучасний готель повинен прагнути перевершити очікування своїх клієнтів за рівнем обслуговування, характерним для його класифікації. Багато готелів успішно використовують стратегію збільшення своєї продуктової пропозиції, відкриваючи окремі поверхи, де за невелику доплату пропонують гостям більш високий рівень сервісу - покращені номери, окремі поверхи заселення і виселення, кімнати для зустрічей і переговорів тощо [64].

Конкурентні переваги готельних підприємств на гірськолижних курортах Львівської області

Готель	Місцезнаходження та віддаленість від Львова	Номерний фонд	Додаткові послуги	Вартість проживання
«Перлина Карпат»	сmt. Славське 128 км	31	сауна, басейн з підігрівом, дозвілля для дітей, прокат лижного спорядження, послуги конструктора, організація активного відпочинку	Низький сезон 750-1200 грн./доба Високий сезон – 1150-1750 грн./доба
«Захар Беркут»	с. Волосянка 136 км	24	крісельний витяг, три бугельні витяги, 9 км трас для катання, оздоровчий чан та сауна, активний відпочинок, розваги для дітей, скі-паси	Низький сезон – 1520-2450 грн. Високий сезон – 1700-3200 грн.
«Двір Княжої Корони»	сmt. Славське 130 км	14	близкість до витягу на г. Погар, спа-центр, критий басейн з підігрівом, трансфер, організація активного відпочинку, наявність дитячого дієтичного меню	Низький сезон: 2200-3700 грн. Високий сезон:4400-7800 грн.
«Slavsko Glamp»	сmt. Славське 132 км	2	Доступ до схилу/підйомника, місце для зберігання лиж, сауна, трансфер, міні-кухня, приладдя для відпочинку на природі	3000 грн.
Глемпінг «Едельвейс»	с. Орявчик 100 км	5	Екскурсійне бюро, продаж скі-пасів, прокат гірськолижного спорядження, два криті басейни, власна парковка, трансфер, тераса з місцем для пікніка.	6000 грн.
«Вежа ведмежа»	с. Волосянка 135 км	26	доступ до канатного витягу, дитячий майданчик для дітей теніс, бадмінтон, настільні ігри користування спорт-майданчиком, прокат гірськолижного спорядження, скі-паси.	Низький сезон: 3000-6290 грн.
«Карпатська Ружа»	с. Плав'є 135 км	56	Прокат лижного спорядження, лижна школа, скі-паси, СПА-центр, спортивний зал, більярд, кіно-театр, дитячий центр.	Низький сезон – 3500 грн. Високий сезон – 4800 грн.

Джерело: власне опрацювання автора

Для аналізу конкурентних переваг готельних підприємств на гірськолижних курортах Львівщини обрано гірськолижні готелі: «Двір Княжої Корони», «Захар Беркут», «Перлина Карпат», «Slavsko Glamp», Глемпінг «Едельвейс», «Вежа ведмежа», «Карпатська Ружа» (табл. 2.2).

Отже, з таблиці 2.2 можемо побачити, що головними перевагами готельних підприємств на гірськолижних курортах Львівщини є:

- місцезнаходження (невелика відстань від Львова, лише 2 години їзди автомобілем);
- розвинена транспортна інфраструктура;
- широкий спектр для активного відпочинку;
- розташування готелів поруч із гірськими схилами;
- природа Карпат;
- можливість відпочити після катання на лижах – різноманіття розваг;
- нижча цінова політика, ніж у Івано-Франківській та Закарпатській областях;
- немає перенасичення у готелях;
- різноманіття СПА-послуг.

Також можна зауважити, що на ринку готельних підприємств на гірськолижних курортах Львівщини з'явився новий вид альтернативних готельних підприємств – глемпінг.

Глемпінг – це фактично розкішний відпочинок на природі в будиночках зі зручними ліжками замість наметів і спальних мішків та комфортними ванними кімнатами замість туалетів під деревом. Такий стиль подорожі підійде тим, хто шукає єднання з природою, але не бажає проводити свою відпустку в некомфортних умовах.

Глемпінг стає ідеальною альтернативою стандартним готелям, адже можна сповна насолодитися тишею та свіжим повітрям далеко від цивілізації, не обмежуючи себе в комфорті. Крім того, глемпінг пропагує дбайливе ставлення до природи: вони використовують екологічно чисті матеріали та дбають про навколишню екосистему.

Особливості сучасних засобів глемпінгу:

- ✓ віддаленість від цивілізації – зазвичай розташовані в красивих диких місцях, де діяльність людини майже непомітна;
- ✓ звичний комфорт – особистий простір, якісне харчування, електрика, гаряча та холодна вода, душ, туалет, доступ до Інтернету;
- ✓ шанобливе ставлення до природи – прагнення зберегти природу навколо себе якомога чистішою та використовувати натуральні матеріали в облаштуванні побуту;
- ✓ вдумливе дозвілля – організатори такого відпочинку пропонують цілий набір пригодницьких заходів.

Номери даного виду розміщення нагадують сферу, купол. Геодезичні куполи – це напівсферичні легкі конструкції, обладнані всім необхідним для комфортного проживання. Гостей забезпечують системою кондиціонування зима/літо, електрикою та Wi-Fi, міні-кухнею з холодильником, кавоваркою та мікрохвильовою піччю, дизайнерською ванною кімнатою і навіть окремою терасою з барбекю. Зручність такого проживання не поступається номеру в готелі.

Для оцінки конкурентоспроможності та аналізу діяльності готельного підприємства гірськолижного курорту Львівської області розглянуто детальніше готельний комплекс «Двір Княжої Корони», що розташований у смт. Славське.

Рис. 2.11. ГК «Двір Княжої Корони»

Джерело: <https://dvirkk.com.ua>

Готель "Двір Княжої Корони" - це сучасний триповерховий готель на 14 номерів, з європейським рівнем комфорту, готовий прийняти гостей у будь-яку пору року. Готель "Двір Княжої Корони" - це не тільки відомий гірськолижний комплекс в самому серці Карпатських гір, а й можливість короткочасного і повноцінного відпочинку від міської метушні в кожному з чотирьох пір року. Комфортабельні умови проживання, повноцінне та різноманітне харчування, велика кількість розваг лише сприятимуть цьому.

Готельний комплекс "Двір Княжої Корони" надає послуги тимчасового проживання, харчування, відпочинку, розваг та оздоровлення.

У таблиці 2.3 проаналізовано номерний фонд ГК «Двір Княжої корони».

Таблиця 2.3

Номерний фонд ГК «Двір Княжої Корони»

Категорія номеру	Кількість номерів	Зручності в номері	Вартість
«Стандарт»	3	Телевізор з плоским екраном, робочий стіл, приладдя для прасування одягу, послуга дзвінок - "будильник"	2200 грн.
«Стандарт покращений»	4	Вид на басейн або гори, ванна кімната, телевізор і супутниковим телебаченням	2400 грн
«Напівлюкс Сімейний»	4	Два односпальні ліжка або одне велике, диван-ліжка, вид на гори	2800 грн.
«Люкс»	2	Вітальня, міні-кухня, холодильник, диван	3000 грн
«Люкс Плюс»	1	Особливо широке ліжка, вітальня, диван	3900 грн.

Джерело: власне опрацювання автора на основі [https://dvirkk.com.ua]

Найкращим методом для оцінки конкурентного становища ГК «Двір Княжої корони», проведено SWOT-аналіз, результати якого представлені у табл. 2.4.

Можна підвести підсумок, що готельний комплекс «Двір Княжої корони» займає сильні позиції на внутрішньому ринку, оскільки прикладає максимум зусиль щоб задовольнити потреби клієнтів, постійно розвивається, створює максимально вигідні пропозиції для туристів, проте стикається з загрозами, які важко передбачити або контролювати.

SWOT-аналіз готельного комплексу «Двір Княжої корони»

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Зручне місце розташування готелю; 2. Наявні подарункові сертифікати; 3. Кваліфікований персонал; 4. Високий рівень організаційної культури; 5. Чудова прилегла територія; 6. Відповідність номерного фонду міжнародним вимогам; 7. Наявність офіційного сайту; 8. Ведення сторінок у соцмережах. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сезонність впливу на попит 2. Недостатня реклама в засобах масової інформації. 3. Низька прибутковість. 3. Невелика площа готелю; 4. Швидкість обслуговування; 5. Відсутність інвестицій.
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Скорочення часу на обслуговування; 2. Орієнтування на більш широкий сегмент споживачів; 3. Розширення додаткових послуг; 4. Зниження цін; 5. Підвищення конкурентоспроможності серед існуючих підприємств; 6. Збільшення попиту на внутрішній туризм; 7. Удосконалення і просування рекламної діяльності; 8. Послаблення позицій конкурентів. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток конкурентного середовища; 2. Економічна криза, нестабільність; 3. Зростання податків; 4. Зміна курсів валют; 5. Зниження конкурентоспроможності; 6. Зниження попиту на послуги малих готелів; 7. Зниження доходів населення; 8. Зміна вподобань споживачів; 9. Пандемія Covid-19; 10. Воєнний стан у країні.

Джерело: власне опрацювання автора

Економічний аналіз діяльності підприємства «Двір Княжої корони» доцільно розпочати з характеристики його обсягу і структури, що дозволяє виявити закономірності і основні тенденції його розвитку, перевірити обґрунтованість перспективних і поточних планів.

Для характеристики динаміки обсягу реалізації (товарів, робіт, послуг) розраховують такі показники: темп зростання, абсолютний приріст, темп приросту і абсолютне значення одного процента приросту. Ці показники розраховують базисним і ланцюговим способами. Абсолютне значення 1% приросту визначають як відношення абсолютного приросту до темпу приросту у відсотках.

Джерелом інформації про обсяг реалізації (товарів, робіт, послуг) є дані фінансової звітності (форма № 2 «Звіт про фінансові результати» та форма № 1-

підприємництво (річна) або 2-підприємництво (річна) для суб'єктів малого підприємництва.

Таблиця 2.5

Показники динаміки обсягу реалізації (товарів, робіт, послуг)

ГК «Двір Княжої Корони» за 2019-2021 роки

Роки	Обсяг реалізації (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	Абсолютний приріст, тис. грн.		Темпи зростання, %		Темпи приросту, %		Абсолютне значення 1% приросту, тис. грн.
		до попереднього року	до базисного року	до попереднього року	до базисного року	до попереднього року	до базисного року	
2019	27 379	-	-	-	-	-	-	-
2020	16 900,2	-10 478,8	-10478,8	61,7	61,7	-38,2	-38,2	274,31
2021	20 378,4	3 478,2	-7000,6	120,6	0,74	20,5	-25,5	169,0

Джерело: Додаток А, Б: форма №2-м «Звіт про фінансові результати»

З таблиці 2.5 можна побачити, що абсолютний приріст обсягу реалізації у 2020р. зменшився на 10 478,8 тис. грн, а у 2021р. збільшився на 3 478,2. Темпи зростання та приросту у 2020р. мали тенденцію до зменшення на 38,3% , а у 2021р. – до збільшення на 20,6%.

Для того щоб з'ясувати загальний стан справ у готельному комплексі «Двір Княжої Корони» у його виробничо-технічних, комерційних, соціальних, господарсько-фінансових сферах необхідно провести аналіз основних фондів і оборотних активів підприємства та ефективності їх використання. У табл. 2.6 відображено оцінку ефективності основних фондів ГК «Двір Княжої Корони».

Як видно з табл. 2.6, коефіцієнт зносу в має тенденцію до збільшення, оскільки основні засоби з кожним роком збільшують амортизацію. Цей показник характеризує ступінь зносу основних фондів. Коефіцієнт придатності має тенденцію до зменшення, так у 2020 і 2021 рр. він знизився на 5% 3,2 відповідно. Коефіцієнт придатності показує можливість подальшого використання основних фондів. Слід зазначити про щорічне збільшення вартості основних засобів у

готельному комплексу «Двір Княжої корони», які в 2021р. порівняно з 2020 р. збільшились на 6348,6 тис.грн або на 1,5%

Таблиця 2.6

**Показники стану основних засобів ГК «Двір Княжої Корони»
за 2019-2021 роки**

Показники	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Відхилення (+,-)		Темп зміни, %	
				2020 /2019	2021 /2020	2020 /2019	2021 /2020
Первісна вартість основних засобів, тис. грн	189 399	218776,6	225125,2	29377,6	6348,6	1,15	1,03
Знос основних засобів,	74 587	97 113,7	107075,1	22526,7	9961,4	1,3	1,3
Залишкова вартість основних засобів, тис. грн.	114 812	121662,9	118050,1	6850,9	-3612,8	1,05	1,06
Основні засоби введені,	2723	26654,6	6348,6	23931,6	20306	9,78	9,8
Коефіцієнт зносу основних засобів	39,4	44,4	47,5	5	3,1	1,12	1,06
Коефіцієнт придатності основних засобів	60,6	55,6	52,4	-5	-3,2	-1	-0,9
Коефіцієнт оновлення основних засобів	2,3	22	5,4	19,7	-16,6	9,6	-24,5

Джерело: Додаток А, Б: форма №1-м «Баланс»

Динаміку показників ефективності використання основних фондів готельного підприємства представлено у табл. 2.7.

Таблиця 2.7

**Показники ефективності використання основних засобів
ГК «Двір Княжої Корони» за 2019-2021 роки**

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Відхилення (+,-)		Темп зміни, %	
				2020 /2019	2021 /2020	2020 /2019	2021 /2020
Чистий дохід від реалізації, тис. грн.	27379	16900,2	20378,4	-10478,8	3478,2	61,73	120,58
Середньорічна вартість основних засобів, тис.грн.	116541	119966,2	119856,5	3425,2	-109,7	102,94	99,91
Прибуток, (збиток), тис.	-2517	-2490,3	-1506,9	26,7	983,4	98,94	60,51
Середньоспискова чисельність, осіб	21	21	21	0	0	100,00	100,00
Фондовіддача, грн.	0,23	0,14	0,17	-0,09	0,03	59,96	120,69
Фондомісткість, грн.	4,26	7,10	5,88	2,84	-1,22	166,77	82,86
Фондоозброєність, тис. грн.	5549,57	5712,68	5707,45	163,10	-5,22	102,94	99,91
Фондорентабельність, %	-2,16	-2,08	-1,26	0,08	0,82	96,11	60,57

Джерело: Додаток А, Б: форма №1-м «Баланс»

Аналізуючи показники ефективності використання основних фондів у табл. 2.7, слід зазначити, найбільша фондівдача спостерігалась у 2019 році – 0,23 грн., у 2020-2021 рр. вона була відповідно 0,14 та 0,17 грн. Така сама тенденція зберігається і для інших показників.

Динаміку показників ефективності використання оборотних фондів туристичного підприємства представлено у табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Показники ефективності використання оборотних активів

ГК «Двір Княжої Корони» за 2019-2021 роки

Показники	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Відхилення (+,-)		Темп росту, %	
				2020 /2019	2021 /2020	2020 /2019	2021 /2020
Чистий дохід (виручка) від реалізації, тис. грн.	27379	16900,2	20378,4	-10478,8	3478,2	61,7	120,6
Одноденний оборот, тис. грн.	76,1	46,9	56,6	-29,1	9,7	61,7	1,20
Середньорічна величина оборотних активів, тис. грн.	7920,5	7576,8	7124,3	-343,7	-452,5	95,7	94,0
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, рази	3,5	2,2	2,9	-1,2	0,6	64,5	128,2
Коефіцієнт завантаження	0,3	0,4	0,3	0,2	-0,1	155,0	78,0
Тривалість обороту, дні	104	161	125	57	-35	155,0	78,0

Джерело: Додаток А, Б: форма №1-м «Баланс»

У табл. 2.8 бачимо, що коефіцієнт оборотності, який відображає скільки грошових одиниць реалізованої продукції припадає на одну грошову одиницю активів, у 2020 р. порівняно з 2019р. зменшився на 64,5%. Коефіцієнт завантаження відповідно збільшився на 78%, чим він менший, тим ефективніше використовуються оборотні кошти. Крім того, тривалість обороту збільшилась з 104 днів до 161 днів у 2020 р., порівняно з 2019 р., проте у 2021 році тривалість обороту зменшилась на 57 днів, що становить 125 днів. Середньорічна вартість оборотних фондів у 2020 р. не змінилась.

На основі балансу та звіту про фінансові результати готельного підприємства «Двір Княжої Корони» проведено аналіз продуктивності праці персоналу підприємства. Ефективність використання персоналу на туристичному

підприємстві визначається за допомогою показників продуктивності праці, до яких відносяться: продуктивність, трудомісткість та рентабельність персоналу. Результати аналізу показано у табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Показники ефективності використання трудових ресурсів

ГК «Двір Княжої корони» за 2019 - 2021 роки

Показники	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Відхилення (+,-)		Темп росту, %	
Обсяг реалізованої продукції, робіт, послуг, тис. грн.	27379,0	16900,2	20378,4	-10478,8	3478,2	61,7	120,6
Прибуток тис. грн.	-4301,0	-2490,3	-1506,9	1810,7	983,4	57,9	60,5
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	21,0	21,0	21,0	0,0	0,0	100,0	100,0
Продуктивність праці, тис. грн.	3,2	3,2	2,6	0,0	-0,6	99,5	81,5
Фонд оплати праці працівників, тис. грн.	8637,0	5356,0	7929,0	-3281,0	2573,0	62,0	148,0
Середньомісячна заробітна плата працівника, тис. грн.	34,3	21,3	31,5	-13,0	10,2	62,0	148,0
Затратомісткість	-2,0	-2,2	-5,3	-0,1	-3,1	107,1	244,6
Затратовіддача	-0,5	-0,5	-0,2	0,0	0,3	93,4	40,9

Джерело: Додатки А, Б, форма №1-м «Баланс», форма №2-м «Звіт про фінансові результати»

Отже, як можна побачити фонд оплати праці має тенденцію до зменшення у відношенні до 2019 у 2020 році він знизився 62%, а у 2021 – 14,8%. Продуктивність праці у 2019 та 2020 рр. становила 3200 грн., що на 81% більше від 2020 році – 2 600 грн. Середньомісячна заробітна плата у 2020 році знизилась на 62% від 2019 році, і на 14,8 була меншою від заробітної плати у 2021 році.

Аналіз персоналу підприємства вказує на покращення показників його діяльності. Проте керівництву варто передбачати фонд додаткової заробітної плати, що дозволило б краще стимулювати роботу працівників готельного комплексу «Двір Княжої Корони».

Ефективність діяльності підприємства характеризується оптимальним рівнем структури його витрат, які формують собівартість товарів (послуг), що в подальшому є основою для ціноутворення.

Витрати на операційну діяльність підприємства групуються за такими економічними елементами:

- ❖ матеріальні витрати;
- ❖ витрати на оплату праці;
- ❖ відрахування на соціальні заходи;
- ❖ амортизація;
- ❖ інші операційні витрати.

Аналіз структури операційних витрат готельного комплексу «Двір Княжої корони» відображено у табл. 2.10.

Таблиця 2.10

**Показники структури операційних витрат
ГК «Двір Княжої Корони» за 2019-2021 рр.**

Елементи операційних витрат	2019 рік		2020 рік		2021 рік		Відхилення			
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	абсолютне (+,-) 2021 р. від		відносне (%) 2021 р. від	
							2019р	2020р	2019р	2020р
Операційні витрати, в т.ч.	322623	100	52770	100	33644	100	-288979	-19126	10,4	63,8
матеріальні витрати	5551	1,7	2563	4,9	4496	13,4	-1055	1933	81,0	175,4
витрати на оплату праці	8637	2,7	5356	10,1	7929	23,6	-708	2573	91,8	148,0
відрахування на соціальні заходи	1772	0,5	1107	2,1	1564	4,6	-208	457	88,3	141,3
амортизація	10232	3,2	10417	19,7	10411	30,9	179	-6	101,7	99,9
інші операційні витрати	296431	91,9	33327	63,2	9244	27,5	-	-	3,1	27,7

Джерело: Додаток А, Б: форма №2-м «Звіт про фінансові результати»

З табл. 2.10 видно, що у 2021 р. загальні операційні витрати підприємства зменшились на 288979 тис. грн., що на 63,8% менше, порівняно з попереднім роком. Частка витрат по оплаті праці у структурі витрат 2020р. становить 10%, а у

2021 році вона збільшилась до 23,6%. Дещо меншу частку займають матеріальні витрати – 4,9% у 2020 році. У 2021р. найбільша частка у структурі витрат припадає на амортизацію – 30,9%, а трохи менше на матеріальні витрати – 13,4%.

Рис. 2.12. Структура операційних витрат ГК «Двір Княжої Корони» за 2019-2021 рр.

Джерело: складено автором на підставі додатків А, Б

Згідно рис. 2.12 можна побачити, що найбільшу частку витрат займають інші, і саме у даних витратах спостерігається вагомий спад впродовж 2020-2021рр.

У табл. 2.11 наведено аналіз динаміки показників, із врахуванням вище проведеного аналізу, який дає змогу об'єктивно оцінити результати фінансово-господарської діяльності готельного комплексу «Двір Княжої Корони» за період 2019-2021рр.

На відміну від абсолютного показника прибутку, рентабельність – відносний показник і відображає ступінь прибутковості підприємства. Рентабельність виступає як економічна категорія, оцінний результативний показник, цільовий орієнтир, інструмент розрахунку чистого доходу суспільства, джерело формування різних фондів.

Джерелом інформації про систему показників рентабельності є: Форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)».

Таблиця 2.11

Фінансові результати діяльності ГК «Двір Княжої корони» за 2019 – 2021 роки

Показники	2019 рік		2020 рік		2021 рік		Відхилення			
							абсолютне (+,-) 2021 р. від		Відносне у % до обороту 2021р. від	
	сума, тис. грн	у % до обороту	сума, тис. грн	у % до обороту	сума, тис. грн	у % до обороту	2019р	2020р	2019р	2020р
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	27379	100	16900,2	100	20378,4	100	-7000,6	3478,2	74,4	120,6
Інші операційні доходи	109	0,4	43,2	0,3	4656,3	22,8	4547,3	4613,1	4271,8	10778,5
Інші доходи	0	0,0	1793,5	10,6	1726,2	8,5	1726,2	-67,3	0	96,2
Разом доходи	27488	100,4	18736,9	110,9	26760,9	131,3	-727,1	8024,0	97,4	142,8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	-31598	-115,4	-15551,1	-92,0	-21177,3	-103,9	10420,7	-5626,2	67,0	136,2
Інші операційні витрати	-191	-0,7	-5676,1	-33,6	-7090,5	-34,8	-6899,5	-1414,4	3712,3	124,9
Інші витрати	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Разом витрати	-31789	-116,1	-21227,2	-125,6	-28267,8	-138,7	3521,2	-7040,6	88,9	133,2
Чистий прибуток (збиток)	-4301	-15,7	-2490,3	-14,7	-1506,9	-7,4	2794,1	983,4	35,0	60,5

Джерело: складено автором на підставі даних додатків А, Б

Показники рентабельності ГК «Двір Княжої корони» за 2019-2021 роки

Показники	Роки			Відхилення			
				2020р. від 2019 р.		2021 р. від 2020 р.	
	2019	2020	2021	абсолютне (+,-)	відносне %	абсолютне (+,-)	відносне %
Середньорічний обсяг сукупного капіталу, тис. грн.	1278305,7	131517	127388,2	-	10,3	-4128,8	96,9
Середньорічний обсяг власного капіталу, тис. грн.	48327,3	51623	49321	3295,7	106,8	-2302,0	95,5
Середньорічний обсяг оборотного капіталу, тис. грн.	5266,7	9887	4357,8	4620,3	187,7	-5529,2	44,1
Чистий дохід (виручка) від реалізації, тис. грн.	27379	16900,2	20378,4	-10478,8	61,7	3478,2	120,6
Собівартість реалізованої продукції, тис.грн	31598	15551,1	21177,3	-16046,9	49,2	5626,2	136,2
Чистий прибуток, тис. грн.	4301	2490,3	1506	-1810,7	57,9	-984,3	60,5
Рентабельність реалізації за чистим прибутком, %	0,15	0,09	0,09	-0,1	60,6	0,0	98,0
Рентабельність сукупного капіталу, %	0,03	0,00	0,01	0,0	6,5	0,0	587,8
Рентабельність оборотного капіталу, %	0,82	0,25	0,35	-0,6	30,8	0,1	137,2
Рентабельність власного капіталу, %	0,09	0,05	0,03	0,0	54,2	0,0	63,3

Джерело: складено автором на підставі даних додатків А, Б

Таким чином, готельний комплекс «Двір Княжої корони» є одним із найкращих готелів для розміщення на гірськолижних курортах Львівщини. Підприємство протягом 2019-2021рр. працювало рентабельно і прибутково. Прибуток є найважливішим узагальнюючим показником, що характеризує кінцевий результат діяльності підприємства. Від розміру прибутку, отриманого підприємством, залежить формування оборотних коштів, виконання зобов'язань перед бюджетом, платоспроможність підприємства, доходи засновників тощо.

Висновки до розділу 2

Найбільше гірськолижних курортів Львівської області розміщено на території Сколівського району. Найбільш відомим гірськолижним курортом є смт. Славське. Основні гірськолижні схили розташовані на схилах гір: Тростян, Погар, Кремінь, Менчіл, Ільза. Також перспективними є такі гірськолижні курорти – с. Волосянка (ТК «Захар Беркут»), с. Плав'я (ГК «Плай»), м. Борислав (ГК «Буковиця» та «Крутогір»), с. Тисовець та інші. Курорти є обладнані хорошою інфраструктурою та мають середню цінову категорію.

У Львівській області функціонують такі типи готелів та аналогічних засобів розміщування: агро-готель, апарт-готель, курортний готель, мотель, хостел, кемпінг, глемпінг, туристичний притулок, будинок відпочинку, пансіонат, гостьовий будинок, туристична база. Проте, готелі складають половину всіх типів готельних закладів, і більшість місць зосереджено у великих готелях. Готелі на гірськолижних курортах містять: прекрасні номери для відпочинку після катання, СПА-центри, пункти продажу скі-пасів та прокату гірськолижного спорядження, ресторани із місцевою та європейською кухнями, лазні, автостоянки, кінозали та ще багато іншого для комфортного відпочинку гостей.

Головними перевагами готельних підприємств на гірськолижних курортах Львівщини є: місцезнаходження (невелика відстань від Львова, лише 2 години їзди автомобілем); розвинена транспортна інфраструктура; широкий спектр для активного відпочинку; розташування готелів поруч із гірськими схилами; можливість відпочити після катання на лижах – різноманіття розваг; нижча цінова політика, ніж у Івано-Франківській та Закарпатській областях; різноманіття СПА-послуг.

Для оцінки конкурентоспроможності та аналізу діяльності готельного підприємства гірськолижного курорту Львівської області розглянуто детальніше готельний комплекс «Двір Княжої Корони», що розташований у смт. Славське.

РОЗДІЛ 3

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА НА ГІРСЬКОЛИЖНИХ КУРОРТАХ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

3.1. Проблеми розвитку готельного господарства на гірськолижних курортах у Львівській області

До основних недоліків готельної індустрії гірськолижних курортів Львівщини на сьогоднішній день можна віднести багато економічних та законодавчих факторів. Зміни в економіці країни, пов'язані з переходом до ринкової моделі господарювання, уможливили комерціалізацію державних галузей, що не могло не вплинути на сферу туризму в цілому та готельну індустрію зокрема. Більшість готелів перейшли у колективну або приватну власність.

По-перше, на гірськолижних курортах Львівщини відчувається кількісна нестача готелів високого рівня. Здавалося б, базова рекреаційна база існує і інвесторам варто було б вкладати кошти, але через несприятливу державну політику, економічну нестабільність та складність входження на ринок, будівництво нових готельних комплексів перетворюється на тривалий та виснажливий процес, який включає в себе: проблемну можливість отримання земельної ділянки під будівництво через необхідність отримання великої кількості дозволів та погоджень; велику кількість транзакційних витрат, які інколи складають майже половину інвестицій.

Відпочинок в Українських Карпатах не обмежений сезонністю. У холодну пору року переважають гірськолижні тури, в теплу – походи по бездоріжжю, геологічний туризм тощо. З'являються нові види турів. Зокрема, скі-тури – це "гібрид" між лижним туризмом та катанням на лижах, що передбачає підйом на гору без допомоги підйомника та подальший спуск. Такі тури ідеально підходять для тих, хто втопився від зазвичай доглянутих схилів, для тих, хто хоче отримати максимум задоволення від катання на лижах і вдосконалити свої навички.

У Львівській області найпопулярніші гірськолижні курорти – "Динамо", "Славське" та "Захар Беркут".

Курорт "Динамо" розташований на схилах гори Тростян (1232 м). Кататися можна на будь-якому схилі, є траси різного рівня складності, це компактний і комфортний курорт.

Найближчим до Львова є курорт "Славське", тому тут немає незвичних черг, а підйомники регулярно ламаються. На схилах можуть бути камені, горби, лисини. Разом з тим, селище Славське має добре розвинену інфраструктуру і до нього легко та швидко можна дістатися як автомобілем, так і громадським транспортом.

Курорт "Захар Беркут" обрав схил гори Високий Верх (1244 м). Цей курорт має один з найдовших підйомників, але він дуже повільний. Інфраструктура розвивається повільно, ціни вищі, ніж у Славську, але черг практично немає. Є сині та червоні схили.

Незважаючи на існуючі перспективи та відносно високий рівень розвитку даного сектору, необхідно відмітити ряд факторів, які стримують розвиток готельного господарства Львівської області:

- високий рівень оподаткування;
- обов'язкова сертифікація готельних послуг;
- наявність обмежень щодо надання готельних послуг;
- відсутність готелів міжнародного класу та низький рівень інвестицій у будівництво нових готелів;
- низький рівень комп'ютеризації.

Розглянемо кожну з них окремо. Найсуттєвішою перешкодою для розвитку готельної індустрії, таким чином, залишається значний податковий тиск: різні види податків забирають 70-85% прибутку готелів. Результати проведеного дослідження дають підстави стверджувати, що при зниженні готельного збору до 10 % надходження до бюджету у вигляді готельного збору не зменшаться, а надходження від інших податків (ПДВ, податок на прибуток) збільшаться в результаті збільшення

заповнюваності готелів. Це забезпечить готелі вільними обіговими коштами, які вони зможуть спрямувати на покращення якості обслуговування, проведення ремонтів та технічне переоснащення.

Відповідно до Закону України "Про туризм" (стаття 15), готелі зобов'язані проходити обов'язкову сертифікацію готельних послуг. Сертифікація повинна вважатися внутрішньою справою кожного готелю, тому, на нашу думку, вона має бути добровільною. Сертифікація готельних послуг з метою підтвердження рівня обслуговування є одним із маркетингових заходів, які діють на підвищення конкурентоспроможності готелю в очах потенційних клієнтів, але покращення конкурентних позицій може бути досягнуто й іншими мотиваційними та стимулюючими засобами.

Більшість готелів регіону не відповідають стандартам розміщення іноземних туристів. Шляхами вирішення проблеми низького рівня інвестицій у розвиток готельної індустрії пропонуємо: надавати пріоритет у будівництві невеликим туристичним об'єктам - 40-50 місць, як таким, що швидше реагують на запити клієнтів та скорочують термін окупності; створювати спільні підприємства.

З метою вирішення проблеми забезпечення кваліфікованими працівниками готельної індустрії пропонуємо:

- активніше використовувати систему підвищення кваліфікації готельного персоналу;
- на базі бізнес-центрів міста проводити короткострокові тренінги для персоналу готелів (за сприяння проекту TACIS "Підтримка місцевого розвитку і туризму в Карпатському регіоні");
- залучення іноземних експертів для навчання персоналу готелів;
- власникам бізнесу підтримувати і розвивати персонал.

За умови усунення вищезазначених стримуючих факторів розвитку готельного господарства, заклади розміщення могли б підвищити якість готельних послуг,

збільшити обсяги їх надання, що стало б поштовхом для створення розвинутого ринку туристичних послуг в регіоні.

Важливою особливістю розвитку готельної індустрії в гірських регіонах є можливість особистісного розвитку мешканців цих регіонів. Зокрема, вони мають можливість отримати нові знання та навички, підвищити свою кваліфікацію з організації торгівлі, прийому туристів, організації екскурсій тощо. Дослідження показали, що мешканці регіонів готові навчатися та брати участь у тренінгах і семінарах.

Керівництво і відповідальність за організацію цих заходів та їх реалізацію покладено на державу. Розробити ефективний план дій, із залученням представників вищих органів влади та місцевого самоврядування, щодо навчання мешканців регіонів туристичному підприємництву та залучення з цією метою наукових кіл. Таким чином, розвиток туризму в регіонах України потребує значної державної підтримки, активної участі місцевої влади в організаційній роботі та наявності освіченого населення, зацікавленого в туристичному підприємстві.

Першочерговими заходами щодо підвищення ефективності (особливо прибутковості) рекреаційної сфери, розвитку внутрішнього і в'їзного туризму та готельного господарства мають стати:

- стимулювання підприємницької діяльності;
- запровадження гнучкого механізму податкового стимулювання, зокрема податкових пільг для інвесторів, що гарантуватиме розвиток та довгострокові інвестиції в індустрію готельного та санаторно-курортного туризму;
- реконструкція та модернізація санаторно-курортних, рекреаційних та туристичних об'єктів;
- будівництво, розширення, ремонт доріг до природно-рекреаційних комплексів, створення відповідної інфраструктури для розвитку автомобільного туризму (особливо автосервісів, ресторанів та торговельних об'єктів), наближеної до міжнародних стандартів.

Окрім типових проблем функціонування та розвитку кожного українського гірськолижного курорту, спільною є проблема доступу. Майже кожен з цих курортів потребує модернізації дорожньої інфраструктури, покращення стану доріг на під'їзді до самого курорту, а також при русі по внутрішній дорожній мережі, яка безпосередньо доставляє туристів на гірськолижні курорти.

Основним стимулом для залучення приватного фінансування є надання податкового кредиту до повного (майже повного) погашення витрат суб'єкта господарювання на фінансове забезпечення ремонтно-будівельних робіт. Це досить перспективно, адже, по-перше, бізнес компенсуватиме витрати на ремонт та прокладання доріг за рахунок вигоди, а по-друге, рекреаційні зони отримають поштовх для розвитку завдяки суттєвому покращенню інфраструктури.

Загалом спостерігаємо значний дисбаланс між розвитком житлово-рекреаційної інфраструктури та власне гірськолижної інфраструктури в районі Славсько. Якщо приватні особи - мешканці Славська - побудували значну кількість нових міні-готелів та агроосель або просто відремонтували свої садиби в надії на значний наплив туристів, то в розбудові гірськолижних трас та підйомників за останні роки не спостерігається жодного прогресу.

Застаріле обладнання швидко експлуатується і виходить з ладу. Це призводить до того, що багато людей, які оселилися в Славському та його околицях, не мають можливості повноцінно і комфортно займатися спортом на гірськолижних схилах і тому не планують повертатися. Однак, через відсутність працюючих підйомників та схилів, спостерігаються значні черги та скупчення людей, хоча кількість туристів зменшується.

3.2. Перспективи розвитку готельного господарства на гірськолижних курортах в умовах глобальних викликів сучасності

Підприємство готельного господарства являє собою безпосереднє, специфічне середовище, в якому відбувається інноваційний процес від зародження ідеї до її реалізації. Зовнішнє середовище будь-якого підприємства, безперечно, впливає на його діяльність, у тому числі й інноваційну, зумовлюючи появу нових науково-технічних рішень для задоволення поточних і нових потреб, що постійно виникають. Прогноз факторів зовнішнього середовища не є детермінованим, тому поведінка готельного підприємства як економічної системи в таких умовах є певною мірою невизначеною. Підприємство як відкрита виробничо-інноваційна система згідно зображено на рис. 3.1.

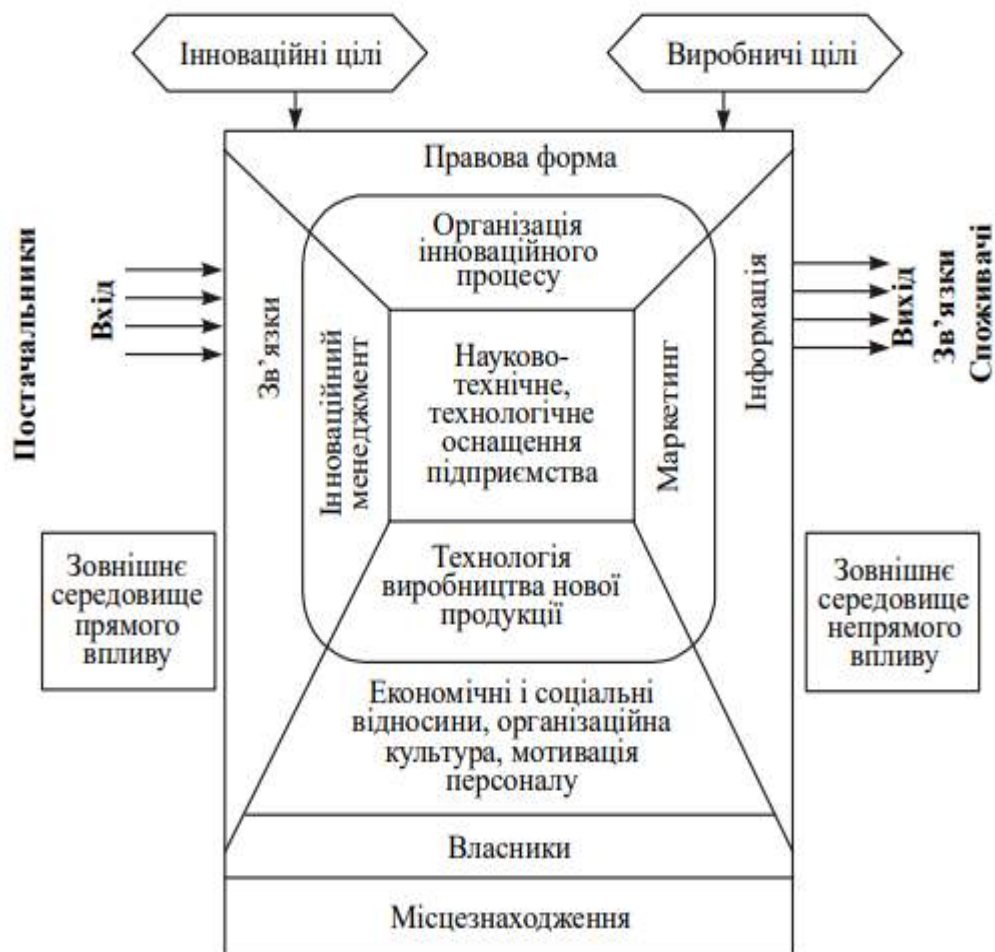

Рис. 3.1. Підприємство як відкрита виробничо-інноваційна система

Така система свідчить про те, що існують достатні умови для легкої модернізації об'єкту розміщення, а модернізація буде зустрінута та впроваджена без опору. Однак, це лише на перший погляд. Загальновідомо, що імплементація потребує значних фінансових витрат, часу та зусиль. Та й то вони не завжди приносять бажаний прибуток. Тому виникає питання: наскільки існуючі виробничі системи відкриті до інновацій? На сьогоднішній день не розроблено загальноприйнятої теорії, яка б повністю охоплювала різні типи взаємодії між інноваціями та підприємствами і давала відповідь на це питання.

Стрімкий розвиток будівельних технологій, поява нових об'єктів будівництва та оздоблювальних матеріалів, впровадження електроніки та комп'ютерних технологій, інтерактивних технологій, з одного боку, та зростання світових подорожей і туризму різних рівнів, диверсифікація туристичного попиту, активізація конкуренція між готелями та пошук нових сегментів ринку, зміна актуальних сервісна філософія - з іншого боку, втілила в життя сучасні тенденції розвитку світової готельної індустрії, які включають:

- ✓ розширення інтересів готельної індустрії до продуктів і послуг, які раніше надані підприємствами інших секторів;
- ✓ екологізація готельних послуг;
- ✓ посилення спеціалізації готельного господарства, що дозволить більш чітко орієнтуватися на певні сегменти споживачів, враховуючи різні характеристики;
- ✓ глобалізація та концентрація готельної індустрії;
- ✓ персоналізація послуг та повна концентрація на потребах та потреби клієнтів;
- ✓ широке впровадження нових засобів зв'язку та інформації технології, що дозволяють проводити глибоку та системну економічну діагностику;
- ✓ концептуалізація діяльності;

- ✓ впровадження нових технологій в бізнес-стратегію готелю підприємств, зокрема широке використання Інтернету для просування готельних продуктів і послуг.

Заклади розміщення зазвичай намагаються впроваджувати інновації, які забезпечують відносно великі масштаби виробництва або надання послуг і виправдовують необхідні витрати та забезпечують економічне зростання, посилення конкурентоспроможності, покращення перспектив. Тому сьогодні спостерігається тенденція до впровадження інновацій у вітчизняних готельних підприємствах з мінімальним ризиком змін. У цьому контексті першочерговим завданням топ-менеджменту закладу розміщення є вироблення концепції світогляду та пріоритетів у сфері інновацій. При цьому інновації розглядаються як найважливіше завдання поряд з отриманням прибутку. Для забезпечення її досягнення виокремлено основні загальні завдання закладу розміщення:

- розвиток конкурентних переваг;
- усунення існуючих «вузьких місць» (ліквідація структурних та функціональних дисбалансів, зниження витрат, збільшення прибутку, підвищення якості продукції тощо);
- використання сприятливої зовнішньої кон'юнктури;
- відхід від зовнішніх загроз (недружні поглинання, недобросовісна конкуренція, монопольний диктат тощо).

Такі завдання готельного господарства знаходять своє відображення в інноваційній політиці підприємства. Термін "політика" широко використовується в соціальній та економічній діяльності. У загальному розумінні політика - це сукупність принципів, застосування яких дає можливість досягти цілей підприємства. Під принципами розуміють вихідне положення або основне, непорушне правило дії, яке встановлює певний порядок (процедуру) або зобов'язує виконувати певні умови (рішення). Інноваційна політика закладу розміщення визначає взаємозв'язок між розвитком готельного підприємства та напрямками його інноваційної діяльності.

Основними принципами формування інноваційної політики засобу розміщення можна вважати: превалювання стратегічної спрямованості, орієнтацію на потреби ринку, цілеспрямованість, комплексність, системність, інформаційну забезпеченість.

Таким чином, інноваційна політика повинна створювати умови для формування та підтримки довгострокових конкурентних переваг підприємства. Це, в свою чергу, вимагає прогнозування розвитку ринкової ситуації в довгостроковій перспективі. Тому інноваційну діяльність доцільно планувати в рамках обраної загальної стратегії підприємства, а реалізація інновацій повинна забезпечувати досягнення стратегічних цілей.

Глобалізація та концентрація готельної індустрії відображається у створенні великих компаній та готельних мереж. Такий підхід дозволяє готельним компаніям перегрупуватися та отримати додаткові ресурси для розвитку свого бізнесу. Готельні підприємства концентруються шляхом створення спілок або асоціацій, які не порушують їх юридичної та господарської самостійності, але дозволяють здійснювати спільні маркетингові програми та науково-дослідницьку діяльність, створювати єдину систему підготовки та перепідготовки персоналу.

Використання внутрішніх систем управління готелем, основними складовими яких є модулі бронювання, консьєрж-сервіс, розрахунок гостей, управління номерним фондом, безпека клієнтів, система електронних замків, а головне - інженерна служба, яка створюється ще на етапі проектування готелю, автоматизація та диспетчеризація тепло- та енергопостачання, зберігання, водопостачання, інтерактивне телебачення.

При цьому слід мати на увазі, що серед готельних послуг аналогічного призначення більш конкурентоспроможною є та, яка забезпечує найвищий корисний ефект по відношенню до загальних витрат відвідувача. Підвищення якості послуг, безумовно, пов'язане з витратами. Однак вони варті того, щоб їх реалізовувати, зважаючи на отриманий прибуток. Неможливо стати лідером ринку без розробки та освоєння нових готельних послуг (адаптованих, удосконалених).

Заходи з покращення вітчизняних готельних послуг передбачають будівництво нових готелів, модернізацію існуючих готелів та зростання якості обслуговування в них. У сфері готельних послуг важливим є так званий людський фактор, тому слід звернути увагу на управління, структуру та підбір персоналу готелю. Працівники готельної індустрії повинні бути підготовленими, мати професійну освіту, необхідні особисті та ділові якості.

Успіх провідних світових готельних структур у наданні високоякісних готельних послуг, їх швидкому оновленні, зниженні витрат та інтеграції зусиль співробітників пояснюється тим, що вони створили високоефективні системи управління. Успішне вирішення проблем належної організації надання та підвищення якості послуг підприємств сфери послуг України потребує ефективного управління, що базується на всебічному використанні факторів як зовнішнього, так і внутрішнього середовища.

Важливість якісного сервісу полягає в тому, що тільки якісний сервіс відкриває шлях на платоспроможні західні ринки. Спеціальні конкурси відіграють важливу роль у наданні якісних послуг в українських готелях та їх успішної конкуренції на світових ринках. У світовій практиці широко розповсюджені різноманітні конкурси з врученням почесних призів їх переможцям.

Дослідження сучасного стану готельного господарства України свідчить, що фактичний стан туристичної інфраструктури країни значною мірою залежить від збільшення обсягів інвестицій. Враховуючи перспективність та важливість гірськолижного туризму в країні, необхідно відкривати чотиризіркові готелі. Наразі вітчизняні та іноземні інвестори зацікавлені вкладати кошти в будівництво найбільш привабливих чотири-, п'ятизіркових готелів у Львові та області, зокрема і на гірськолижних курортах.

Фінансово-економічна політика щодо зміни форми власності має здійснюватися шляхом залучення коштів з різних джерел. Водночас має бути створена система державних гарантій для інвесторів з метою захисту приватної

власності та капіталу. З метою створення сприятливого конкурентного середовища на українському ринку готельних послуг, органам державної влади рекомендується застосовувати виважений підхід до залучення іноземних інвестицій, зокрема відомих готельних операторів. Більше уваги слід приділяти економічному та податковому стимулюванню вітчизняних інвесторів до створення національних готельних мереж. Поглибленню спеціалізації високих стандартів обслуговування сприяє створення в Україні міжнародних готельних мереж та ланцюгів.

Експлуатація об'єктів розміщення пов'язана з надмірним споживанням природних ресурсів (прісної води, енергії), забрудненням води через відсутність досконалих систем очищення стічних вод та утворенням великої кількості відходів [2]. Частка еко-готелів у країнах Західної Європи та США відносно невелика і рідко перевищує 20% від загальної кількості готелів, тоді як в Україні їх значно менше [3]. Світова економіка налічує понад 124 готелі, сертифіковані за програмою "Зелений ключ". На еко-готелі в Україні припадає майже 11% від загальної кількості таких готелів. Це означає, що Україна посідає четверте місце у світі за кількістю готелів, сертифікованих за програмою "Зелений ключ" [4].

Таким чином, частка еко-готелів в Україні все ще не відповідає потребам екологічно орієнтованих іноземних споживачів, що, з іншого боку, є стимулом для розвитку цього сектору.

На жаль, в концепції українських "еко-готелів" присутній антропоцентризм, в той час як в зарубіжних в центрі знаходиться сама природа. На нашу думку, зміна пріоритетів та раціональне природокористування дасть можливість вивести еко-готелі в Україні на новий якісний рівень.

Екологізація готельного продукту має велике значення в наш час, враховуючи необхідність захисту навколишнього середовища та зростаючий попит з боку туристів на екологічно чисті послуги та товари. Готелі намагаються використовувати екологічні матеріали в інтер'єрі та обладнанні, практикувати безвідходні технології,

пропонувати гостям спеціальну білизну "для алергетиків", екологічно чисту їжу та напої в ресторані.

Останнім часом поряд з традиційними готелями та ресторанами з повним спектром послуг з'являється все більше спеціалізованих закладів з обмеженим набором послуг.

Туристичне зонування є важливим завданням, оскільки його розробка дозволить використовувати певні території для відпочинку та розвитку їх культури максимально ефективно, не на шкоду іншим галузям економіки, та з мінімальним впливом на природу.

У сучасному світі економія часу, грошей та енергії є основним фактором при плануванні та будівництві готельно-ресторанних комплексів. Створюються екологічно чисті інноваційні технології для економії енергоресурсів. Одним з готелів з такими технологіями є Innovation Hotel - інноваційний еко-готель, що належить компанії IHG, який має сонячні батареї на даху для нагрівання води, вітрогенератори для виробництва електроенергії, вікна з перероблених матеріалів та меблі, повністю виготовлені з перероблених матеріалів. Побутові відходи також генерують тепло та енергію, система збору дощової води забезпечує водою туалети, а дах з тонким шаром ґрунту та зелені сприяє тепло- та звукоізоляції. На даху встановлено до чотирьох сонячних панелей для підігріву води, щоб зменшити використання невідновлюваних джерел енергії. Відпрацьоване масло з кухні буде використовуватися як біопаливо. Природні базальтові знаки при в'їзді та на газонах замінені на пластикові та металеві. Для оздоблення використовуються нетоксичні фарби.

Особливе значення має використання інтерактивних технологій при впровадженні складних технічних систем в найбільш цінних пам'ятках архітектури, де важливо зберегти інтер'єр та архітектуру будівлі. Рівень інтерактивних систем в готелі є показником його якості та рівня кваліфікації. Для того, щоб зробити відвідування ресторану більш зручним, було створено інтерактивне меню.

Інтерактивне меню – це екран, вбудований в стіл, за яким сидять відвідувачі. За допомогою меню вони можуть переглянути всі страви, представлені в ресторані, в тому числі з їх фотографіями. Поки їжа готується, можна розважитися, почитавши місцеві новини або провести час за кількома простими логічними іграми.

Висновки до розділу 3

Природно-рекреаційні комплекси Українських Карпат стрімко розвиваються: відкриваються нові готелі, встановлюються італійські та австрійські канатні дороги, прокладаються нові маршрути та підвищується рівень сервісу. Однак, незважаючи на можливість розвитку готельного підприємництва на гірськолижних курортах є недоліки: низька конкуренція, недостатня інвестиційна привабливість, проблеми із сполученням, поганий стан доріг та матеріально-технічної бази.

Заходи з покращення вітчизняних готельних послуг передбачають будівництво нових готелів, модернізацію існуючих готелів та зростання якості обслуговування в них. У сфері готельних послуг важливим є так званий людський фактор, тому слід звернути увагу на управління, структуру та підбір персоналу готелю. Працівники готельної індустрії повинні бути підготовленими, мати професійну освіту, необхідні особисті та ділові якості.

Просування українського готельного продукту на зовнішньому ринку неможливе без відповідної інформаційної підтримки. З метою покращення існуючого стану інформаційного забезпечення галузі вважаємо за необхідне: запровадити 50 % цільове спрямування надходжень готельного збору на інформаційно-рекламне забезпечення готельної діяльності; здійснювати масову промоцію турів на гірськолижні курорти під час проведення міжнародних туристичних ярмарків; організувати рекламні тури до Львівського гірськолижного регіону для представників туристичних організацій, засобів масової інформації зарубіжних країн; відкрити, підтримувати та постійно оновлювати сайти гірськолижних курортів Львівської області.

ВИСНОВКИ

Під час виконання кваліфікаційної роботи було досліджено особливості розвитку готельного господарства на гірськолижних курортах Львівщини, їх стан, перспективи та проблеми розвитку.

1. Спортивно-туристичні готелі - готелі, призначені для розміщення та обслуговування спортсменів, спортивних команд і делегацій, а також туристів, які віддають перевагу активному відпочинку. Розміщення спортивно-туристичних готелів залежить від розвитку спортивної інфраструктури певної місцевості чи регіону, а також від природно-кліматичних умов, сприятливих для розвитку певного виду спорту. Різноманітність засобів розміщення в спортивно-туристичних готелях і специфіка їх функціонування зумовили можливість їх диференціації.

Засоби розміщення займають важливе місце в роботі гірськолижних курортів і характеризуються кількістю, місткістю та часом роботи, ціновою політикою, графіком роботи, меню харчування (включаючи страви місцевої кухні), швидкістю обслуговування, наявністю зручностей для дітей, приміщення для зберігання лиж та спорядження.

2. Інфраструктура спортивно-туристичних готелів включає: спортивно-туристичні бази курортного типу. Їх місткість 300-1000 місць. Такі готелі розраховані на відносно тривале перебування в одному місці, іноді з можливістю профілактичного лікування. Інфраструктура цих готелів представлена блоком громадського харчування, блоком спортивно-оздоровчих закладів, блоком культурно-побутового обслуговування. У гірськолижних готелях особлива увага приділяється прокату лиж та іншого спортивного спорядження, необхідного для катання. Номерний фонд складається з 1-3-місних кімнат.

Гірськолижні готелі, як випливає з назви, в першу чергу орієнтовані на любителів гірських лиж. Це або звичайні готелі, які розташовані на більшості зимових курортів, або самостійно створені котеджі, які мають особливий архітектурний вигляд.

3. Постійне зростання та розвиток індустрії туризму та пов'язане таким чином загострення конкуренції сприяє різноманітності туристичних напрямів та поява нових туристичних центрів. В тому числі особливо слід виділити центри гірськолижного туризму. В даний час лідерами в цій галузі на світовому ринку є Франція та Австрія. Австрія отримує близько половини своїх доходів від туризму, а саме від індустрії гірськолижного туризму. Найкращими для відпочинку вважаються гірськолижні курорти таких країн як Австрія, Франція, Німеччина та Швейцарія. Курорти даних країн пропонують висококласне інфраструктурне забезпечення своїх гірськолижних готелів.

4. Оскільки південна частина Львівської області розташована у зоні Українських Карпат та Передкарпатті, то відповідно найбільша кількість гірськолижних курортів розташована саме у цій частині, а саме у Сколівському районі. Одним із найбільш відомих гірськолижних курортів є смт. Славське, який був найпершим у розвитку гірськолижного туризму у Львівській області. Курорт славиться розвиненою інфраструктурою для зимового відпочинку. Основні гірськолижні схили розташовані на схилах гір: Тростян, Погар, Кремінь, Менчіл, Ільза. Також користуються популярністю Борислав, Орів, Орявчик, Тисовець, Волосянка та Плав'я.

5. У Львівській області функціонують такі типи готелів та аналогічних засобів розміщування: агроготель, апарт-готель, курортний готель, мотель, хостел, кемпінг, туристичний притулок, будинок відпочинку, пансіонат, гостьовий будинок, пансіонат, туристична база. Тим не менш, готелі складають половину всіх типів готельних закладів, і більшість місць зосереджено у великих готелях. Готелі на гірськолижних курортах пропонують: гарні номери для відпочинку після катання, оздоровчі центри, скі-паси та прокат гірськолижного спорядження, ресторани з місцевою та європейською кухнею, спа-центри, автостоянки, кінотеатри та багато іншого для комфортного перебування гостей.

6. Найважливіші конкурентні переваги готелів: місце розташування, стан матеріально-технічної бази, високий рівень якості обслуговування, широкий спектр послуг, що надаються, бренд або імідж, ціна. Головними перевагами готельних підприємств на гірськолижних курортах Львівщини є:

- місцезнаходження (невелика відстань від Львова, лише 2 години їзди автомобілем);
- розвинена транспортна інфраструктура;
- широкий спектр для активного відпочинку;
- розташування готелів поруч із гірськими схилами;
- природа Карпат;
- можливість відпочити після катання на лижах – різноманіття розваг;
- нижча цінова політика, ніж у Івано-Франківській та Закарпатській областях.

7. З часом ринок готельних послуг та готельне господарство повинні активізувати розвиток туризму та стати провідними чинниками інтеграції України у світове міжнародне співробітництво. Для досягнення цієї мети слід на державному рівні вирішити ряд актуальних проблем, що повинно стимулювання залучення у галузь як вітчизняних, так і іноземних інвестицій. На українському ринку готельних послуг ще тільки починається формуватися явище готельних ланцюгів. Міжнародні готельні мережі та корпорації тільки поетапно планують пріоритетні напрямки інвестування в українську сферу гостинності. Основним сегментом корпоративних мереж на українському ринку повинні сформуватися комфортні та новозбудовані три- та чотиризіркові готелі середньої вартості проживання, які будуть доступними та комфортними для туристів.

8. Сучасний розвиток індустрії гостинності спрямований на створення інноваційних технологій, які сприятимуть отриманню якомога більшої кількості клієнтів, максимальній кількості продажів, завоюванню довіри гостя, формуванню позитивного іміджу підприємства. А це вимагає поліпшення якості послуг і удосконалення технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Байлик С.І., Писаревський І.М. Організація готельного господарства: навч. посібник. Харків: ХНУМГ, 2015. 330 с.
2. Балацька Н.Ю. Імідж як фактор конкурентоспроможності готельного підприємства / Н.Ю. Балацька, Д.М. Кушнір // Молодий вчений. — № 11 (38). — 2016. — С. 551—554.
3. Вдовічен А. А. Модель управління розвитком туристичного бізнесу території на інноваційному підході / Анатолій Анатолійович Вдовічен, Ольга Геннадіївна Вдовічена // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: О. В. Ярощук (голов. ред.) та ін. — Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2018. — Том — № 2. — С. 9-20.
4. Верес К. О. Проблеми та перспективи розвитку гірськолижних курортів в Україні / К. О. Верес, О. Назарко // Готельно-ресторанний бізнес: інноваційні напрями розвитку : Міжнародна науково-практична конференція, 25-27 березня 2015 р. — К. : НУХТ, 2015. — С. 26-27.
5. Гаврилко Г. П. Регіональні санаторно-курортні кластери: основні ознаки та принципи формування / Г. П. Гаврилко // Науковий вісник Ужгородського університету. — Серія «Економіка». — 2016. — Вип. 1 (47). — Т. 2. — С.73-77.
6. Газуда М. В., В. В. Польовська Активізація розвитку гірських територіальних систем/М. В. Газуда, В. В. Польовська. — Ужгород: Видавництво «ФОП Сабов А.М.», Ужгород. — 2017. — 260 с.
7. Гальків Л. І. Статистичне оцінювання розвитку туристичного бізнесу в областях Західної України. Стратегічні напрями розвитку рекреації у туристичній діяльності та її вплив на соціально-економічний стан західного регіону України : монографія / Л. І. Гальків, І. Я. Кулиняк ; за ред. О. І. Скаска. — Львів : Растр-7. — 2017. — С. 59–94.

8. Гірськолижний курорт Захар Беркут. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zaharberkut.ua/winter-holidays>.
9. Гірськолижний курорт Буковиця. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bukovytsia.com>.
10. Гірськолижний курорт Орявчик. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zveniv.com.ua>
11. Гірськолижний курорт Плай. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://play-karpaty.com>.
12. Гірськолижний курорт Славське. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.karpaty.info/ua/uk/lv/st/slavsko/skilifts>.
13. Гірськолижний курорт Тисовець. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.karpaty.info/ua/uk/lv/st/tysovets/skilifts>.
14. Гірськолижні курорти Європи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://travelyourway.com.ua/ua/blog/luchshie-gornolyzhnye-kurorty-evropy>.
15. Гірськолижні курорти світу-ski.putivnyk.com
16. Гірськолижні курорти Італії. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://artex.com.ua/talya/gornolyzhnye-kurorty-italii:16-7998-2>.
17. Гірськолижні курорти Львівщини. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://lviv1256.com/lists/hirskolyzhni-kurorty-lvivshchyny-de-pokatatys-na-lyzhakh-u-lvivskiy-oblasti>.
18. Гірськолижні курорти Німеччини. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.arrivo.ru/germaniya/gornolyzhnye-kurorty/karta-gornolyzhnyh-kurortov-germanii.html>.
19. Гірськолижні курорти Норвегії . [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://dasha.ho.ua/index.php/norway/116-pro-krajinu>.
20. Гірськолижні курорти світу. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ski.putivnyk.com>.

21. Гірськолижні курорти Туреччини. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.arrivo.ru/turciya/gornolyzhnye-kurorty/karta-gornolyzhnyh-kurortov.html>.
22. Гірськолижні курорти Фінляндії. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.karta-finland.ru/finland>.
23. Гірськолижні курорти Франції. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://artex.com.ua/francya/gornolyzhnye-kurorty-francii:16-7999-2>.
24. Гірськолижні курорти Швейцарії . [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zurichguide.ru/otdyh/sport-v-shvejtsarii/swiss-ski-resorts>.
25. Гнаткович О. Д., Гриньох Н. В. Оцінка привабливості туристичних ресурсів Карпатського регіону / О. Д. Гнаткович, Н. В. Гриньох // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – Випуск 17. – С. 136-138.
26. Гончарук П.А.Формування конкурентних переваг підприємства / П.А. Гончарук // Вісник Хмельницького національного університету, 2013. –№ 3т.2. – С.216-219.
27. Готельний комплекс «Двір Княжої Корони» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://dvirkk.com.ua>
28. Готельно-відпочинковий комплекс «Вежа Ведмежа» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://vv-hotel.com>
29. Довгаль Д.В., Данько Н.І. Розвиток готельно-ресторанного та санаторно-курортного комплексу як складова інтенсифікації економіки України // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. — 2013. —№ 1042. — С. 115—118.
30. Домище-Медяник А. М., Кляп М. П. Інноваційні процеси в туристичній галузі / А. М. Домище-Медяник, М. П. Кляп // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка». – 2017. – Вип. 1 (49). – Т. 2. – С.189-196.
31. Донець А.А. Методичний підхід до діагностики конкурентоспроможності готельних підприємств / А.А. Донець // Європейський вектор економічного розвитку. — 2014. — № 1 (16). — С. 58—64.

32. Жупаненко А. В. Економічний розвиток неявної інфраструктури рекреаційно-туристичної сфери. Науковий вісник Херсонського університету. Серія "Економічні науки". 2014. № 9 (1). С. 65–68.

33. Жупаненко А.В. Державне регулювання неявної інфраструктури рекреаційно-туристичної сфери: дис. канд. екон. наук: 08.00.03; ОНЕУ. Одеса, 2015. 220 с.

34. Заальбах / Хинтерглемм (Saalbach / Hinterglemm). URL: <https://skitours.com.ua/resorts/saalbach>

35. Зайцева В.М. Міжнародний туризм та глобалізація в сучасному світі / В.М. Зайцева, О.М. Корнієнко // Вісник Запорізького національного університету. – 2017. - № 2(8). – С. 55-65.

36. Іванова Л.О. Оцінка маркетингових можливостей підприємств готельного господарства в окремих регіонах України. – Соц.- екон. досл. в перехідний період // Щорічн. наук. праць, вип. XIV. – Львів: НАН України ІРД, 2003.– С. 230 – 242.

37. Інформаційний розділ Всесвітньої Туристичної Організації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.world-tourism.org

38. Косій Т. М. Сучасний стан розвитку готельного господарства України // Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції "Індустрія гостинності в країнах Європи". - 4-6 грудня 2018 р. Сімферополь: ВіТроПринт, 2018. - С.152-154.

39. Кращі гірськолижні курорти Європи: де добре відпочити, не витративши багато грошей.

40. Криворучко Я.Ю. Формування конкурентних переваг підприємства в контексті управління відносинами із бізнес-партнерами / Я.Ю.Криворучко, Л.Р.Прийма // Lviv Polytechnic National University Institutional Repository [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua>.

41. Круль Г. Основи готельної справи :навч. посібн. / Г. Круль. – К. :Центрнавч. літ- ри, 2016. – 368с.

42. Левковська Л. Стан і перспективи розвитку туризму та готельного бізнесу в Україні// Економіка України.- 2008.- №6.- С.31-36.
43. Лозова О. А. Аналіз сучасних тенденцій розвитку міжнародного туризму [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://khntusg.com.ua/files/sbomik/vestnik_125/29.pdf
44. Лук'янова Л.Г., Дорошенко Т.Т., Муніч І.М, Уніфіковані технології готельних послуг: навч. посіб. / за ред. В.К. Федорченка, Л.Г. Лук'янова, Т.Т. Дорошенко, І.М. Муніч. – К.: Вища школа, 2015. – 280 с.
45. Лупак Р.Л. Конкурентні переваги як наслідок відтворення підприємством ресурсних можливостей / Р.Л.Лупак, Л.О.Приходько // Наук. вісн. НЛТУ України. – Л., 2010. – Вип. 20.6. – С. 252.
46. Лупак Р.Л. Конкурентоспроможність підприємства:навч. посіб / Р.Л. Лупак, Т.Г.Васильців. – Львів: Видавництво ЛКА, 2016. – 484 с.
47. Лупак, Т.Г.Васильців. – Львів: Видавництво ЛКА, 2016. – 484 с.
48. Лупич О.О. Формування конкурентоспроможного готельного господарства регіону: 08.00.04/ О.О. Лупич. – Ужгород, 2017. –279 с.
49. Лупич О.О. Формування конкурентоспроможного готельного господарства регіону: дис. ... канд. екон. наук (докт. філософії): 08.00.05. -Ужгород: 2017. — 285 с.
50. Луцький В. Я. Гірськолижні курорти як елемент туристичного комплексу Українських Карпат / В. Я. Луцький // Вісник Прикарпатського університету імені Василя Стефаника. Серія "Фізична культура". – Івано-Франківськ : Плай, 2011. – Вип. 13 – С. 91–98.
51. Мальська М. П. Готельний бізнес: теорія та практика [Текст] : підручник / Марта Мальська, Ігор Пандяк ; М-во освіти і науки України, Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. - К. : Центр учбової літератури, 2012. - 470 с.
52. Мальська М. П. Організація готельного обслуговування :підручник /М. П. Мальська, І. Г. Пандяк, Ю. С. Занько. – К. :Вид- во "Знання", 2016. – 366с.
53. Мальська М.П., Пандяк І.Г. Готельний бізнес: теорія та практика. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 472 с.

54. Марценюк Л. В. Проблеми та перспективи розвитку туризму в Україні / Л. В. Марценюк // Економічний вісник Національного гірничого університету. 2015. № 3. С. 76-82

55. Машіка Г. В. Туристично-господарський потенціал Карпатського регіону як домінуюча складова його ефективного використання / Г. В. Машіка // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. – 2017. – Випуск 46. – С. 113-121.

56. Міжнародні готельні мережі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.profz.ru/turism_23.html

57. Мілашовська О. І. Генезис розвитку та оцінка сфери гостинності / О. І. Мілашовська, Т. В. Шитікова // Науковий вісник Мукачівського державного університету. – 2017. – Випуск 2 (8). – С. 37–42.

58. Молнар О. С., Важинський Ф. А., Романович І. С. Роль та місце туризму в забезпеченні соціально-економічного розвитку регіону / О. С. Молнар, Ф. А. Важинський, І. С. Романович // Науковий вісник Ужгородського університету. – Серія «Економіка». – 2014. – Вип. 1 (42). – С. 52-256.

59. Монтероза Ски (Monterosa Ski)-область Валле д'Аоста (Valle d'Aosta). URL: <https://skitours.com.ua/resorts/valle-d-aosta>.

60. Мунін Г.Б. Управління сучасним готельним комплексом: навч. посіб. / Г.Б. Мунін, А.О. Змійов; за ред. члена-кор. НАН України, д.е.н., проф. С.І. Дорогунцова . – К.: Ліра-К, 2015. –520 с.

61. Найкращі гірськолижні курорти Європи 2020. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://lifestyle.segodnya.ua/ua/lifestyle/travel/luchshie-gornolyzhnye-kurorty-evropy-2020-kuda-poehat-zimoy-1370310.html>.

62. Нечаюк Л. І., Телеш Н. О. Готельно-ресторанний бізнес: менеджмент. — К.: Центр Навчальної Літератури, 2016. — 346с

63. Пилипенко С.М. Проблеми та перспективи розвитку гірськолижних і спортивно-відпочинкових комплексів Карпатського регіону / Пилипенко С.М. // Науковий вісник НЛТУ. – 2013. с. 302-309.

64. Полякова А. В. Інфраструктура готельного та ресторанного господарства [Текст] : навч. посіб. для здобувачів вищої освіти ВНЗ / А. В. Полякова, В. П. Оліфіров ; Донецьк : ДонНУЕТ, 2013. - 251с.

65. Посохов І.В. Сучасний стан і структура європейського ринку готельних послуг. Сучасні тенденції розвитку готельно-ресторанного бізнесу: міжнародний та національний досвід : колективна монографія / за заг. ред. А.Ю. Парфіненка. Харків, 2017. С. 77.

66. Прилепа Н.В. Інноваційні технології у сфері ресторанного бізнесу / [Н.В. Прилепа, Г.О. Соколюк]. // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2014. – № 4, т. 2. – С. 162-164

67. Ремеслова О. Л. Методичний підхід щодо оцінки задоволеності споживачів готельним продуктом / О. Л. Ремеслова // Торгівля і ринок України : тем. зб. наук. праць. – 2016. – Вип. 26, т. 1. – С. 212-216. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/portal>

68. Роглев Х.Р. Основи готельного менеджменту [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://tourlib.net/books_ukr/roglev.htm.

69. Рогова І. Критерії оцінювання гірськолижних послуг споживачем / І. Рогова, Р. Байцар // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. – Львів, 2004. – С. 38–40.

70. Розвиток гірських територій Українських Карпат. URL: https://rozvytok.in.ua/images/2_lytvyn_prezentaciya_karpatskyu-forum-4_1.pdf.

71. Розметова О. Г. Організація готельного господарства / О. Г. Розметова, Т. Л. Мостенська, Т. В. Влодарчик. – Кам'янець-Подільський, 2016. – 432 с.

72. Троценко Л. Гірськолижний туризм як рекреаційно-оздоровча діяльність у сучасному середовищі / Л. Троценко // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої

діяльності населення : матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Львів, 2012. – С. 316–318.

73. Улудаг (Uludag). URL: <https://skitours.com.ua/resorts/uludag>

74. Управління якістю послуг готелів: методологія та практика: монографія / Т. І. Ткаченко, С. В. Мельниченко, М. В. Босовська, О. В. Полтавська. — Київ: КНТЕУ, 2015. — 727 с.

75. Швеція взимку: 8 причин, щоб провести відмінний відпочинок в цій зоні. URL: <https://ukr.vivit-tours.com/sweden-winter-8-reasons-spend-coolvacation-this-winterland-112579>.

76. Шикеринець В.В. Регіональні аспекти розвитку лижного туризму: сучасний стан та перспективи / Шикеринець В.В. // Ефективність державного управління. – 2013. Вип.35. С.173-178.

77. Шикіна О.В. Динаміка розвитку міжнародної готельної індустрії на прикладі готельних мереж. Актуальні проблеми економіки. 2018. № 12 (210). С. 82–91.

78. Шикіна О.В. Моніторинг структури готельних брендів Європи. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2019. № 3 (266). С. 178–201.

79. Шульга Г.М., Онуфрив Я.О. Еволюція розвитку гірськолижних комплексів в Українських Карпатах / Г.М. Шульга, Я.О. Онуфрив // Містобудування та територіальне планування : науково-технічний зб. – 2013. - №50. – С. 749-758.

80. Borsenik F.D., Stutts A. T. The Management of Maintenance and Engineering Systems in the Hospitality Industry / 4th Edition. - John Wiley & Sons, Inc., 2017.-680 с.

81. Danylova, O. M., & Pohynaiko, I. V. (2015). Eko-marketynhovi tendentsii v rozvytku hotelnoho hospodarstva. Visnyk Chernivetskoho natsionalnoho universytetu imeni Yuriiia Fedkovycha. Seriya: Neohrafiia, 633-634, 165–168.

82. Konu, H., Laukkanen, T., Komppula, T. (2011). Attributes of ski destination choice: A Finnish survey. Tour. Manag., 32, 1096–1105.

83. Martínez, T.L., Vadillo, J.A., Bellido, N.P. (2014). The contribution of a small ski resort to the development of its surrounding area: The case of Valdezcaray (La Rioja). *Cuadernos de Turismo*, 33, 151–172.
84. Mauri, C., Turci, L. (2018). From ski to snow: Rethinking package holidays in a winter mountain destination. *Worldw. Hosp. Tour. Themes*, 10, 201–210.
85. Morin S., François H., etc. (2021). Pan-European meteorological and snow indicators of climate change impact on ski tourism. *Climate Services*, DOI: <https://doi.org/10.1016/j.cliser.2021.100215>.
86. Mykhailo Hamkalo. Active tourism development in the Carpathian region. / M. Hamkalo, P. Romaniv, V. Rozhak // *Archives of tourism, Hospitality and Sport Science*. Vol 1, 2017, Lublin. – 41-54.
87. Quirini-Popławski Ł., Hamkało M., Rutynskij M., Kudła N. Miejscowości turystyczne w dolinie Oporu w Beskidach Wschodnich do 1939 roku. Człowiek i jego działania. Spojrzenie geografa. Prace dedykowane Profesorowi Włodzimierzowi Kurkowi, IGiGP UJ, Kraków, 2017. S. 255-272.
88. Robert Steiger, Daniel Scott, Bruno Abegg, Marc Pons & Carlo Aall (2017): A critical review of climate change risk for ski tourism, *Current Issues in Tourism*, DOI:10.1080/13683500.2017.1410110.
89. Scott, D., & Steiger, R. (2013). Vulnerability of the Ski Industry. In R. A. Pielke (Ed.), *Climate vulnerability: Understanding and addressing threats to essential resources*. (pp. 305–313). Amsterdam: Elsevier.
90. Steiger, R., Scott, D., Abegg, B., Pons, M., Aall, C. (2017). A critical review of climate change risk for ski tourism. *Curr. Issues Tour*, 1–37.
91. Tranos, E., & Davoudi, S. (2014). The regional impact of climate change on winter tourism in Europe. *Tourism Planning & Development*, 11(2), 163–178. doi:10.1080/21568316.2013.864992.

ДОДАТКИ

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого
підприємництва

			КОДИ
		Дата (рік, місяць, число)	2021.01.01
Підприємство	ТОВ "ГОТЕЛЬНИЙ КОМПЛЕКС "ДВІР КНЯЖОЇ КОРОНИ"	за ЄДРПОУ	04820622
Територія	смт. Славське, Львівська область	за КОАТУУ	8036600000
Організаційно- правова форма господарювання	ТОВ	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Діяльність готелів і подібних засобів тимчасового розміщування	за КВЕД	55.10
Середня кількість працівників, осіб: 21			
Одиниця виміру: тис.грн. з одним десятковим знаком			

1.

Баланс
на 31.12.2020 р.
Форма №1-м

Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	3227	1376,1
Основні засоби	1010	118270	121662,9
первісна вартість	1011	192122	218776,6

знос	1012	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	121630	123039
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	2486	783,4
у тому числі готова продукція	1103	2486	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	5133	2219,6
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1707	1058,8
у тому числі з податку на прибуток	1136	68	68
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	35	860,4
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	312	46,4

Витрати майбутніх періодів	1170	0	6,4
Інші оборотні активи	1190	214	291,7
Усього за розділом II	1195	9887	5266,7
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	131517	128305,7

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	11750	11750
Додатковий капітал	1410	23392	22587,7
Резервний капітал	1415	1095	1095,4
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	15386	12894,6
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Усього за розділом I	1495	51623	48327,3
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	62229	45
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	1642	2626,9
розрахунками з бюджетом	1620	609	418
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	0	0
розрахунками з оплати праці	1630	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	29535,6
Інші поточні зобов'язання	1690	15414	47352,9
Усього за розділом III	1695	17665	79933,4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Баланс	1900	131517	128305,7

2.

Звіт про фінансові результати

за 2020 рік
Форма №2-м

Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	16900,2	27379
Інші операційні доходи	2120	43,2	109
Інші доходи	2240	1793,5	0
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	18736,9	27488
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(15551,1)	(31598)
Інші операційні витрати	2180	(5676,1)	(191)
Інші витрати	2270	(0)	(0)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(21227,2)	(31789)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	-2490,3	-4301
Податок на прибуток	2300	(0)	(0)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	-2490,3	-4301

Примітки: Збиток на кінець року склав 2490,3 тис.грн. за рахунок основної діяльності.

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	2 563	5 551
Витрати на оплату праці	2505	5 356	8 637
Відрахування на соціальні заходи	2510	1 107	1 772
Амортизація	2515	10 417	10 232
Інші операційні витрати	2520	33 327	296 431
Разом	2550	52 770	322 623

Керівник

Чеботаєв Андрій Вікторович

Головний бухгалтер

Нижник Людмила Романівна

**Фінансова звітність
малого підприємства**

Підприємство	ТОВ	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ	
	"ГОТЕЛЬНИЙ КОМПЛЕКС "ДВІР КНЯЖОЇ КОРОНИ"		2022.01.01	
			за ЄДРПОУ	04820622
			за КОПФГ	230
Організаційно- правова форма господарювання	ТОВ	за КВЕД	55.10	
Вид економічної діяльності	Діяльність готелів і подібних засобів тимчасового розміщування			
Середня кількість працівників, осіб: 21				
Одиниця виміру: тис.грн. з одним десятковим знаком				

1.

Баланс
на 31.12.2021 р.
Форма №1-м

Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0	0
Первісна вартість	1001	0	0
Накопичена амортизація	1002	(0)	(0)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1376,1	1272,1
Основні засоби	1010	121662,9	118050,1
первісна вартість	1011	218776,6	225125,2
знос	1012	(97021,9)	(107075,1)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	123030,4	119414
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	783,4	1316,3
у тому числі готова продукція	1103	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	1327	2306,6
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1057,4	285
у тому числі з податку на прибуток	1136	68	68
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	860,4	4880,8
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	46,4	153,2
Витрати майбутніх періодів	1170	6,2	4
Інші оборотні активи	1190	277	945
Усього за розділом II	1195	4357,8	9890,9

III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	127388,2	129304,9

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	11749,6	11749,6
Додатковий капітал	1410	22587,7	21782,6
Резервний капітал	1415	1095,4	1095,4
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	13888,3	12372,1
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Усього за розділом I	1495	49321	46999,7
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	45	134,5
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	1733,8	2811,1
розрахунками з бюджетом	1620	418	676,6
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	0	0
розрахунками з оплати праці	1630	0	3,8
Доходи майбутніх періодів	1665	29535,6	28640,7
Інші поточні зобов'язання	1690	46334,8	50038,5
Усього за розділом III	1695	78022,2	82170,7
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Баланс	1900	127388,2	129304,9

2.

Звіт про фінансові результати
За 2021 рік
Форма №2-м

Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	20378,4	16900,2
Інші операційні доходи	2120	4656,3	1043,2
Інші доходи	2240	1726,2	1793,5
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	26760,9	19736,9
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(21177,3)	(15536,4)
Інші операційні витрати	2180	(7090,5)	(5697,1)
Інші витрати	2270	(0)	(0)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(28267,8)	(21233,5)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	1506,9	1496,6
Податок на прибуток	2300	(0)	(0)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	-1506,9	-1496,6

Примітки: Збиток на кінець року склав 1506,9 тис.грн. за рахунок основної діяльності.

III. Елементи операційних витрат			
Матеріальні затрати	2500	4496	2563
Витрати на оплату праці	2505	7929	5356
Відрахування на соціальні заходи	2510	1564	1107
Амортизація	2515	10411	10417
Інші операційні витрати	2520	9244	33327

Керівник

Чеботаєв Андрій Вікторович

Головний бухгалтер

Нижник Людмила Романівна